

Univerzita Karlova v Praze

Filozofická Fakulta

Sociologie

FILOZOFICKÁ FAKULTA
UNIVERZITY KARLOVY
V PRAZE

Diplomová práce

Lukáš Jarolím

Politické aspirace identitárních hnutí

Political endeavours of identitarian movements

Praha, 2016

Vedoucí práce: PhDr. Markéta Sedláčková, Ph.D.

Poděkování:

Rád bych poděkoval vedoucí mé práce PhDr. Markétě Sedláčkové Ph.D., že mi ji umožnila zpracovat a zaštitila ji. Dále patří můj dík PhDr. Richardu Růžičkovi CSc. za jeho podporu a nápomocné rady. V neposlední řadě také děkuji všem, kteří mi s prací pomohli, motivovali mě a inspirovali.

Prohlašuji, že jsem diplomovou práci vypracoval samostatně, že jsem řádně citoval všechny použité prameny a literaturu a že práce nebyla využita v rámci jiného vysokoškolského studia či k získání jiného nebo stejného titulu.

V Praze dne

Abstrakt:

Cílem této práce je, za využití explorativního přístupu, definovat a analyzovat identitární hnutí. Jedná se o proud myšlenek a autorů, které pojí společný nepřítel a společné body programu. Tato hnutí mají politické ambice, ale zatím nebyla schopna dosáhnout významnějších změn. S pomocí kontextuálních teorií a analýzy vnitřní strategie hnutí bude zkoumána možnost úspěchu těchto hnutí a jejich obtíží.

Klíčová slova:

Společensko-politická hnutí, identitární hnutí, revolučně-konzervativní hnutí, systém, řád, teorie struktury politických příležitostí, analýza rámování, analýza strategie

Abstract:

Aim of this thesis is defining and analyzing identitarian movements via explorative approach. Identitarian movements are school of thought and authors, who are bound together by common enemy and common political goals. They do have political ambitions, but were not yet capable of making important changes. With the help of contextual theories and analysis of movements strategy this thesis will explore if identitarian movements are capable of political success and why do they struggle in doing so.

Key words:

Socio-political movements, identitarian movements, revolutionary-conservative movements, system, order, political opportunity structure theory, frame analysis, strategy analysis

Obsah

1	Úvod.....	8
2	Téma.....	10
2.1	Metoda.....	11
2.2	Důvod.....	12
3	Identitární hnutí.....	13
3.1	Myšlenkový předchůdci.....	15
3.2	Identitární ideologie.....	23
3.2.1	Společenská situace a společný nepřítel.....	23
3.2.2	Identita.....	26
3.2.3	Etnicita.....	27
3.2.4	Evropa.....	29
3.2.5	Demokracie.....	30
3.3	Strategie.....	32
3.3.1	Metapolitika.....	33
3.3.2	Aktivismus.....	35
3.4	Definice identitárního hnutí.....	37
4	Teorie sociálních hnutí.....	39
4.1	Kontextuální teorie.....	40
4.1.1	Teorie struktury politických příležitostí.....	40
4.1.2	Systémová ambivalence.....	42
4.1.3	Analýza rámování.....	46
4.2	Vnitřní strategie.....	52
4.3	Hnutí a jedinec.....	54
4.4	Vyhodnocení.....	55
5	Závěr.....	58

Politické aspirace identitárních hnutí

Lukáš Jarolím

1 Úvod

Tématem sociálních hnutí se sociologie zabývá již od svého počátku. Nejprve byly zkoumány iracionální davy a masy, postupem času se začal formovat fundovanější a propracovanější pohled na hnutí.¹ Přispěl tomu především politický úspěch hnutí v 60. letech minulého století. Na hnutí se začalo pohlížet jako na svébytnou hodnotově-racionální skupinu a studium sociálních a politických hnutí přineslo několik teorií o jejich formování, jejich strategiích, prostředcích a cílech a možnostech úspěchu či neúspěchu.²

Sociální a političtí vědci dovedou dobře popsat a vysvětlit hnutí, která budu v následující práci označovat jako systémová. Tím myslím hnutí, která přestože mohou poměrně radikálně nesouhlasit s poměry ve společnosti a mohou vytvářet na první pohled radikální požadavky, které se zdají být v naprostém kontrastu s danou společensko-politickou strukturou, jsou ve své podstatě součástí systému už z té logiky, že je systém určitým způsobem chápe a snaží se s nimi interagovat. V další části se budu tímto tématem zabývat více do hloubky a vysvětlím, co přesně myslím systémem a systémovými hnutími. Nelze tvrdit, že by nebyla zkoumána hnutí tzv. nesystémová, ale takové zkoumání s sebou vždy přináší určité potíže. V této práci tyto potíže nastíním a pokusím se s nimi vyrovnat, respektive naznačit cestu, kterou by se studium nesystémových hnutí mohlo vydat.

Zajímavé také je, jak propracovanost programu hnutí ovlivňuje volbu strategie pro dosažení cílů hnutí. U mnoha úspěšných hnutí by se mohlo zdát, že jejich ideologie není příliš hluboká a zabývá se jen partikulárním problémem. Pro hnutí může být důležitější forma, kterou své požadavky prosazují, než jejich obsah. V této fázi analýzy hnutí je vždy přítomný problém hodnotícího přístupu. Hnutí, které samo ani aspirace na změnu systému nemá a soustředí se na úzký rámec, může být interpretováno jako nositel široké změny společnosti, nebo naopak hnutí s propracovaným programem může být na základě jeho špatně

---

¹ Viz MAZÁK, J. Teorie sociálních hnutí. S. 7-9

² Ibid

zvolené strategie vnímáno jako hnutí jednoho hesla. V další části vysvětlím svůj postup při zkoumání hnutí, který řeší otázku hodnotícího přístupu.

2 Téma

Jaké hnutí jsem pro svou práci zvolil? Nejedná se o jednoduché hnutí s jediným deklarovaným požadavkem, ale o určitý myšlenkový směr, který se na sociálně-politickém poli manifestuje od přibližně 70. let minulého století³ a v posledních několika letech se jeho politické úsilí zvyšuje. Hovořím o tzv. identitárních hnutích a úkolem první části této práce bude tato hnutí uchopit, podívat se, která konkrétní hnutí či autoři do nich spadají, najít společné jmenovatele, ale také rozdíly, která uvnitř tohoto nejednotného hnutí jsou. Poté co bude jasnější, co je jádrem analýzy, aplikuji na toto hnutí sociální a politické teorie, které vysvětlují možnosti úspěchu a neúspěchu hnutí a na základě těchto teorií budu zkoumat jak se identitární hnutí projevují, jak jsou konzistentní a čím může analýza těchto hnutí přispět k obecnější teorii sociálních hnutí.

Identitární hnutí jsou na západní politické scéně již nějakou dobu a nezaznamenali žádný větší politický úspěch. Jedná se o hnutí, která vychází z ideologie Nové pravice, to znamená, že odmítají politický systém liberální demokracie, ale i totalitární režimy, neboť jsou podle nich všechny založeny na myšlence rovnosti všech lidí, která je podle nich mylná. Zároveň tato myšlenka způsobuje odcizení člověka od institucí a složek jeho osobnosti, které konstituují lidskou identitu. V posledku se identitární hnutí snaží nalézt ztracenou identitu evropského člověka.

V poslední době se zdá, že se pro ně zlepšují okolnosti, především jejich myšlenky lépe rezonují s aktuálně důležitými tématy. Proto je na tomto hnutí možné sledovat hned několik okruhů sociálních a politických teorií hnutí. V další kapitole nastíním teoretické pozadí, ze kterého budu při analýze těchto hnutí vycházet a jak je nutné je upravit, aby bylo použitelné pro náš případ.

---

³ Viz SUNIC, T. Against democracy and equality. S. 50

2.1 Metoda

Tato práce bude především explorativní, tedy jejím cílem je poskytnout rámec pro další, třeba i empirické a případové studie identitárních hnutí. Důležité jsou především dva momenty, jedním z nich je teoretické uchopení samotného pojmu identitární hnutí, jeho konceptualizace a vymezení, druhým poté analýza požadavků hnutí z hlediska jejich vnitřní konzistence⁴, tedy souladu mezi prostředky a cíli, které volí, dále analýza rámování požadavků hnutí a to jak se hnutí rámuje a zároveň jak je rámováno.

Prvního cíle je možné dojít pečlivou analýzou manifestů hnutí, jejich porovnáním, hlubšímu porozumění jejich sdělení, konfrontace jejich myšlenek se širším okruhem ideologie, kterou reprezentují. Tato část povede k srozumitelné formulaci podstaty identitárních hnutí a pomůže s plynulou návazností na druhou část. Ta využije nejdůležitější sociálně-politické teorie zabývajících se hnutími, aplikuje je na hnutí identitární a formuluje v jejich návaznosti vlastní teorie, potažmo redefinuje známé teorie tak, aby odpovídaly realitě identitárních hnutí.

Ohledně analýzy vlastních myšlenek hnutí, budou využity jejich manifesty a mohlo by se tak zdát, že je pohled jednostranný, bez využití kritiků těchto hnutí, ale je třeba si uvědomit, že pokud chci pouze definovat podstatu hnutí, využiji k tomu materiály samotných hnutí, případně materiály autorů, kteří dokumentují kontext těchto hnutí. Nejde mi tudíž o hodnocení samotných myšlenek hnutí, pouze se na ně budu dívat z hlediska kontextu a z hlediska konzistence. Konzistence bude jedním z nejdůležitějších témat a je to téma, které lze sledovat bez hodnotícího přístupu. Konzistencí se myslí soulad mezi jádrem jejich ideologie a prostředky, které pak využívají k prosazení svých požadavků. Metodologie této práce je deskriptivní, analytická, teoretická a ze všeho nejvíce explorativní.

---

⁴ Podobně jako tak činí Sunic. *My endeavour, which is descriptive, analytical, and theoretical, is to comprehensively present their political significance in contemporary Europe.* (SUNIC, T. Against democracy and equality. S. 49)

2.2 Důvod

Identitární hnutí jsem jako téma práce zvolil proto, že se jim nedostává takové pozornosti, jakou bychom mohli čekat u hnutí, které má tak dlouhou tradici, jehož témata rezonují se společenskými problémy a které má propracovaný a hluboký obsah. Při prvním pohledu vytane na mysli otázka, zda může být nějaká souvislost mezi hloubkou obsahu hnutí a jejím úspěchem. Okamžitě nastává problém s tím, jaký je obsah programu identitárních hnutí a je opravdu hluboký a propracovaný jak se může z mnoha manifestů zdát? Nutnost sjednotit poznatky o identitárních hnutích, poukázat na to, v čem jsou stejné, kde vězí jejich jádro a v čem se odlišují je nutným předpokladem jakékoliv analýzy těchto hnutí a poněvadž ještě tato konceptualizace nebyla plně učiněna⁵, rozhodl jsem se ji zpracovat v této práci.

Následně je nutné se zamyslet nejen nad obecnými úvahami, kterými se hnutí zabývá, ale i praktičtější částí jejich ideologie, tedy jejich politicko-sociální strategií a zde můžeme narazit na rozkol, který je pro analýzu zajímavý. Dalším bodem, kterým mě identitární hnutí zaujalo, je jejich nedůvěra v samotnou podstatu systému uvnitř kterého operují. Nabízí se okamžitě otázka po tom, jaké strategie hnutí volí, aby systém obešlo, či zda se hnutí podrobuje hře, kterou systém vytváří. Dualita systému a proti-systému je velmi zajímavá a dobře popsatelná na příkladu sociálního hnutí, ale abychom nedělali předčasné závěry, bude nutné dobře popsat, co se v našem případě myslí systémem a co nesystémovostí a teprve po dobrém určení jádra ideologie identitárních hnutí bude možné zjistit jak se to má s jejich systémovostí.

V neposlední řadě je na tomto hnutí jako na jiných možné sledovat účinnost již vyvinutých teorií a abychom tak mohli v budoucnu činit i empiricky, je nutné provést explorativní analýzu o možnostech využití těchto teorií na případ identitárních hnutí.

---

⁵ Nejkonsolidovanějším pokusem v této oblasti je práce Dr. Sunice *Against democracy and equality*, ale zde se zabývá užším tématem *Nové pravice*.

3 Identitární hnutí

Předmětem této práce jsou hnutí, která jsem souhrnně nazval jako identitární, neboť se tak v posledních letech sami označují a sdílí společná témata. Nejedná se o jednoduše hnutí s jedním programem a základnou, ale spíše o soubor myšlenek, který se čas od času manifestuje v konkrétním hnutí.⁶ Kdy dojde k takové manifestaci a nakolik bude úspěšná je otázka pro tuto práci a bude záležet na několika faktorech, kterými se budu zabývat ve druhé části práce. V první části se zaměřím na definici předmětu bádání, tedy definici identitárních hnutí. Jak již bylo v úvodu řečeno, zvolil jsem tato hnutí z toho důvodu, že jsou na politické scéně již nějakou dobu, konkrétněji přes čtyři desetiletí, ale na rozdíl od jejich zdánlivého soka, tzv. Nové levice, nezaznamenala žádný větší politický úspěch ani se jim nedostává mediální či výzkumné pozornosti.

Poprvé se fenomén identitárního hnutí objevil v 70. letech ve Francii a původně bylo hnutí nazýváno Novou pravicí.⁷ Tento název byl nedávno vzkříšen a identitáři o sobě začali hovořit jako o tzv. Opravdové pravici (Real right).⁸ Doba vzniku hnutí není náhodná, totéž platí o zemi původu. Identitární hnutí jako celek jsou doménou Evropského kontinentu a především se vyskytují v západní Evropě a touto oblastí se budu v této práci zabývat. Za zmínku bude stát i ruský autor Alexander Dugin, který je s identitárními hnutími spojován⁹ a jeho manifest bude srovnán se západoevropskými manifesty, jako zajímavost odlišnosti ruského pohledu na naši problematiku. Vraťme se ale k 70. letům a Francii. Na konci let šedesátých se začala poměrně masově manifestovat nechuť ze stávajícího politicko-spoločenského klimatu a tato nechuť vyústila ve vznik nových politických skupin či hnutí. Nejvýznamnějším z nich byla Nová levice. Tento rozsáhlý a složitý fenomén nelze shrnout do pár vět, ale pro naše potřeby lze poznamenat, že toto hnutí bylo namířeno proti liberální buržoazii v kulturním prostředí a proti ekonomickému systému kapitalismu¹⁰, samozřejmě jdou tyto systému ruku v ruce. Řekněme, že v této době přetekl pohár trpělivosti snášet

---

⁶ Viz SUNIC, T. Against democracy and equality. S. 53

⁷ Viz SUNIC, T. Against democracy and equality. S. 50-51

⁸ Viz FRIBERG, D. The Real right returns.

⁹ Viz SORAL, A. Why we should read Alexander Dugin In DUGIN, A. The fourth political theory. S. 9-11

¹⁰ Viz SCRUTON, R. Thinkers of the New Left. S. 6-8

nudný a úomrný středostavovský život a v určitých kruzích se naplno projevila dlouho předpovídaná existenciální krize moderního člověka. Na tuto krizi a další společenské problémy reagoval i intelektuální kruh, který se nazval Novou pravici.¹¹

Název napovídá, že se jedná a jakýsi protipól Nové levice, mohlo by se zdát, že pokud je Nová levice revoluční silou bojující proti dobovému systému, Nová pravice bude konzervativní protisíla, která se bude snažit daný řád udržet. Ale opak je pravdou. Nová pravice poukazuje na stejné problémy jako Nová levice a sdílí s ní společného nepřítele. Tato hnutí nejsou principiálně protikladná, ale naopak zjevují se za stejných podmínek a proti stejnému nepříteli. V čem je tedy mezi těmito hnutími rozdíl a proč není hnutí s názvem Nová pravice konzervativní?

Rozdíl mezi Novou levicí a Novou pravicí je zaprvé v jejich myšlenkovém zázemí a zadruhé v návrhu řešení společensko-politických problémů. Zatímco Nová levice vycházela z materialistických marxistických pozic a jejím lékem na společenské problémy bylo například zrušení institutů moci¹², Nová pravice vycházela z konzervativně-revolučních autorů¹³ a přestože souhlasila, že instituce daného systému jsou prohnílé skořápky bez opravdového obsahu, samotné jejich zničení nepovažovali za řešení, ale požadovali návrat obsahu do těchto institucí. Jakmile zazní slovo návrat, můžeme odvodit co je na Nové pravici konzervativního. Ale střet klasické pravice a Nové pravice a vyrovnání se Nové pravice s konservatismem tímto rozhodně není dořešen.

Chtěl jsem zde nastínit původ Nové pravice, potažmo identitárních hnutí a nyní bych představil, jednotlivé manifestaci identitárních myšlenek, kterými se zde budu zabývat a které považuji za pravé nositele těchto myšlenek. Prvním z nich je již zmíněná Nová pravice a především její hlavní představitel Alain de Benoist, kterému hnutí nejenže vděčí za vznik, ale který se stále minimálně na intelektuální rovině zasazuje o rozvoj identitárních myšlenek. Naprostým základem pro nás bude jeho Manifest pro Evropskou renesanci, který napsal

---

¹¹ Viz SUNIC, T. Against democracy and equality. S. 50

¹² Viz SCRUTON, R. Thinkers of the New Left. S. 6-8

¹³ Viz SUNIC, T. Against democracy and equality. S. 75

společně s kolegou Charlesem Champetierem a který odstartoval intelektuální debatu o Nové pravici a následně o identitárních hnutích.¹⁴ Identitární hnutí poté dlouho tápali a až po prvním desetiletí 21. století nastalo jejich vzkříšení v podobě několika manifestů. Jedním z nich je manifest Proč bojujeme? od francouzského autora Guillama Fayeho.¹⁵ Po jeho vzoru vyšla v roce 2015 kniha Opravdová pravice se vrací švédského autora Daniela Friberga¹⁶, která s Fayeho manifestem sdílí nejen myšlenky, ale také strukturu a posouvá strategii identitárních hnutí o kus dále. Nelze zapomenout na manifest tehdy rakouského studenta Markuse Willingera s názvem Generace identity.¹⁷ Z této knihy pochází označení identitární hnutí, které se v kruzích Nové pravice ujalo a v této práci ho použiji jako výstižné a obecnější pojmenování. Zmínka padne také o čtvrté politické teorii Alexandra Dugina¹⁸, jak již bylo řečeno pro ukázkou mimoevropského identitářského myšlení.

3.1 Myšlenkový předchůdci

Žádné hnutí nevznikne na zelené louce. O kontextu a důvodech vzniku hnutí jsem krátce napsal a nyní bych se rád podíval na myšlenkové vlivy, které přispěly ke vzniku identitárních hnutí. Samotná hnutí příliš neodkazují na jiné myslitele a snaží si vybudovat vlastní cestu a podařilo se jim vytvořit poměrně originální a konzistentní ideový kruh. Přesto u nich lze najít zdroje inspirace a nám v tomto pomůže analýza Nové pravice od Tomislava Sunice, který jako přímého předchůdce Nové pravice vidí autory tzv. Konzervativní revoluce.¹⁹ Revolučně konzervativní hnutí bylo vlivné ve 30. letech 20. století v Německu a jeho pozornost byla zaměřena na fungování Weimarské republiky.²⁰ Politicko-sociální systém byla liberální demokracie a ta byla terčem kritiky revolučně konzervativních autorů. Problém měli především s liberalismem, egalitářstvím, demokracií a buržoazní konzumeristickou kulturou.²¹ Už toto zní velmi povědomě. Navíc se nejednalo o jednolitá hnutí, různí autoři měli různé názory na

---

¹⁴ Viz BENOIST, A and CHAMPETIER, Ch. Manifesto for a European renaissance.

¹⁵ Viz FAYE, G. Why we fight.

¹⁶ Viz FRIBERG, D. The Real right returns.

¹⁷ Viz WILLINGER, M. Generation Identity.

¹⁸ Viz DUGIN, A. The fourth political theory.

¹⁹ Viz SUNIC, T. Against democracy and equality. S. 75

²⁰ Viz SUNIC, T. Against democracy and equality. S. 75-81

²¹ Ibid

řešení této situaci, shodovali se v pojmenování problému a ve viníkovi, ale strategie co s tím udělat rozhodně jednotná nebyla. Nebudu zde podrobně rozebírat toto hnutí, jen je dobré poukázat na podobnosti s hnutím Nové pravice, která se ne vždy plně k tomuto hnutí hlásí, zřejmě jedním z důvodů bude nejednotná strategie tohoto hnutí i vnitřní rozepře mezi členy hnutí. Užitečné je rozebrat název samotného hnutí, jako jsme poukázali na určitou rozpornost v názvu Nová pravice, název revolučně-konzervativní hnutí zní přímo jako oxymóron.

Vzhledem k tomu, že je tato práce v rámci politické sociologie, není na škodu pokusit se definovat některé pojmy, které nemusí každý chápat stejně. Předně tak učiním u pojmu pravice, poněvadž je to pojem, který v této práci hojně užívám a je dobré sjednotit jeho význam. Navíc definice tohoto pojmu odhalí co má pravice společného s konzervatismem a co znamenají pojmy jako Nová pravice či Opravdová pravice. U takto arbitrárního pojmu jako je pravice, se při jeho definici nejlépe osvědčuje metoda genealogie, kdy se podíváme na původ tohoto pojmu a co představoval. Všeobecně je známé, že politické rozdělení na pravici a levici pochází z dob VFR, kdy jako pravé křídlo byli označováni zastánci tzv. Ancien Regime a levé křídlo obsahovalo odpůrce monarchie, revolucionáře. Ancien Regime nebylo označení jen pro systém politické monarchie, bylo to označení pro tradiční společnost s jejími specifickými institucemi, tak jak to známe od otců zakladatelů sociologie.²² Brzy se začal název pravice používat pro zastánce monarchie a zpátečníky a čím se politicko-sociální systém měnil více v to, co požadovalo levé křídlo, pravé křídlo, aby mělo stále možnost existence a hlasu ustupovalo ve svých požadavcích a začalo přijímat premisy systému, proti kterému původně vzniklo. Po ustavení liberální demokracie jako převažujícího politického systému v Evropě je pravice definována téměř výhradně ekonomicky. A to dokonce tak, že jako pravicové je považováno ekonomicky liberální, přestože nemůže být směšnější představa než zastánce Ancien Regime, který horuje pro Laissez-Faire.²³ Pojem pravice pod tlakem kontextu, ve kterém musel přežívat, naprosto změnil svůj původní

---

²² Viz např. TÖNNIES, F. Community and society.

²³ *Do we really need to point out the absurdity of identifying any kind of political Right with the economic Right? ...Between the true Right and the economic Right there is not only no common identity, but on contrary, there is a clear antithesis.* (EVOLA, J. Fascism viewed from the Right. S. 19)

význam, dokonce do té míry, že se stal téměř opakem.²⁴ Konstantním principem pravice totiž nebyl ideál tradičního uspořádání společnosti, ale vágně chápané pojmy konzervatismu, řádu a především udržení statu quo.²⁵ Samozřejmě udržení statu quo bylo pochopitelné v případě, kdy ještě statem quo byla tradiční společnost, ale tento „princip“ se stává komickým ve chvíli, kdy je statem quo liberální demokracie. Najednou vzniká nepřekonatelný rozpor mezi bráněním tradičního řádu a bráněním statu quo a poněvadž pravice ztratila z dohledu vlastní podstatu a držela se pouze akcencí vlastních principů poplatných době a změnám, stala se v moderní době pravice obráncem liberální demokracie a posléze také volného trhu. Ekonomikou se v této práci příliš zabývat nechci, zde jen podotknu, že pravice 18. století měla největší strach z ekonomicky liberálních myslitelů typu Jeremyho Benthama.²⁶

Aby se dalo alespoň nějak ospravedlnit označení ekonomických liberálů jako někoho na pravici, předpokládá se, že budou zastávat tzv. konzervativní názory, či hodnoty. Tyto hodnoty jsou někdy velmi mylně označovány jako hodnoty tradiční, přestože znovu jsou spíše opakem tradičních hodnot. Nejlépe vidět na příkladu rodinného života, kdy konzervativním ideálem je měšťanská, liberálně-buržoazní rodina²⁷ a vyzdvihoaná hodnota je práce. Ano, v jednadvacátém století je tento model možné nazvat jako konzervativní, neboť se snaží uchovat již upadající model, který kdysi fungoval. Zde je ukázkový problém, se kterým se konzervatismus musí potýkat. Totiž s otázkou co konzervovat, co uchovat.²⁸ Konzervatismus stojí na mylném principu, který říká, že je třeba uchovat fungující řád, fungující ale ve smyslu stabilní, nikoliv ve smyslu dobrý, spravedlivý.²⁹ Znovu je vidět onen posun od esence k akcenci. Tento posun ilustrujeme zde na příkladě pravice, ale bude to pro nás velmi důležitá pomůcka pro další zkoumání, kdy se podíváme, zda a případně jak může tento posun postihnout identitární hnutí. Nyní k dovysvětlení tohoto posunu.

---

²⁴ *Practically speaking, the Right defines itself in the framework of the democratic parliamentary regime in opposition to a Left, and therefore in a framework rather different from the traditional one of the preceding regimes.* (EVOLA, J. *Fascism viewed from the Right*. S. 21)

²⁵ Viz např. NISBET, R. *Politický konzervatismus*. Kapitola *Dogmatika konzervatismu nebo SCRUTON, R. A political philosophy: Arguments for conservatism. Introduction*

²⁶ Viz NISBET, R. *Politický konzervatismus*. S. 37

²⁷ Viz SCRUTON, R. *A political philosophy: Arguments for conservatism. Meaningful marriage*

²⁸ SCRUTON, R. *A political philosophy: Arguments for conservatism. Conserving nations, conserving nature*

²⁹ Viz DUGIN, A. *The fourth political theory*. S. 91

Esencí pravice je obhajoba tradičního společenského řádu, to poté v praxi znamená řídit se tradičními principy a příslušně je manifestovat v závislosti na kontextu.³⁰ Akcidencí pravice v 17. století bylo udržení statu quo. Návrat starého řádu, udržení stability. Tíhou okolností, jak již bylo řečeno, došlo k posunu, kdy se tyto akcidence, které platí pouze pro určitý kontext a určitou dobu, staly esencí a vznikl tzv. politický konzervatismus, jehož zásadou je udržení statu quo a zachování stability.³¹ Tento strach ze změny, z nestability a ztráty aktuálního postavení je spíše určitou lidskou vlastností než politickou ideologií.³² Aby se stal oprávněným, musí pramenit z identifikace konkrétní změny jako špatné, neslučitelné se spravedlivou představou světa. Z této definice nejdou konzervatismus a pravice nutně ruku v ruce. Díky tomu pak může Sunic hovořit o konzervativní levici či revoluční pravici³³, těmito na první pohled neslučitelnými pojmy poukazuje na skutečnost, jak náročné je na moderním politickém kompasu zařadit Novou pravici.

Skoro se zdá, že se dostaneme k modernímu klišé, které mluví o vlastní ideologii jako nezařaditelné, unikátní, ani pravé ani levé, překonávající pravolevé rozdělení. Původní pravolevé rozdělení jde překonat velmi těžce, neboť obsahuje dva opravdu protichůdné světonázory, tradiční a moderní, ale pravolevé rozdělení používané v liberálních demokraciích není zas tak těžké překonat, neboť samo o sobě je moderní a vůbec v sobě neobsahuje původní pravici.³⁴ A na toto naráží Nová pravice, kdy je ale po mém soudu pojem Nová použit poměrně nešťastně. Mnohem lépe pocit marnosti z liberálního pravolevého spektra vyjadřuje pojem Opravdová pravice, což spíše odkazuje na původní význam pravice. Ať už hnutí volí jakýkoliv název, shodují se v tom, že odmítají pravici, která obhajuje liberálně-buržoazní status quo, která je ekonomicky liberální a společensky tzv. konzervativní. Naopak proti takové pravici jsou identitární hnutí kritičtější než k levici (a to ať staré či nové).

---

³⁰ *Traditionalism is that form of conservatism which contends the following: that is bad are not those separate fragmensts here and there within a larger system that call out for our repudiation. In the contemporary Word, everything is bad.* (DUGIN, A. The fourth political theory. S. 87)

³¹ Viz DUGIN, A. The fourth political theory. S. 86

³² Dobře vidět například na titulu knihy SCRUTON, R. How to be a conservative

³³ Viz SUNIC, T. Against democracy and equality. S. 75

³⁴ Viz EVOLA, J. Fascism viewed form the Right. S. 21

Abych se vrátil k důvodu, proč rozebírám politologické pojmosloví, chtěl jsem tím ozřejmit, proč revolučně-konzervativní hnutí není oxymóronem. To z toho důvodu, že revolučně-konzervativní hnutí chápe konzervatismus z onoho principiálního hlediska jako návrat k tradičnímu řádu, k tradičním principům. Konzervatismus pro ně není pouhé zachování statu quo, takové zachování má cenu pouze, pokud je status quo spravedlivý. Revoluce je nutná pro obnovení tradičních principů, které jediné zajišťují spravedlivý a stabilní řád. Tudíž v logice revolučně-konzervativních hnutí není revoluce ničím bytostně protikonzervativním a konzervatismus není bytostně proti-revoluční. Určitý rozpor tu ale je. Konzervatismus lze pro lepší ilustraci zaměnit u revolučně-konzervativního hnutí za pojem pravice, tím odstraníme problém hledání statu quo, ale pojem revoluční již tak snadno redefinovat nejde. I revolučně-konzervativní hnutí tím myslí odstranění daného sociálně-politického řádu³⁵ a pojmy revoluce, či hnutí jsou nezbytně úzce spojené s pojmy dav, masa.³⁶ A proti těmto pojmům revolučně-konzervativní hnutí brojilo. Není tedy divu, že už toto hnutí mělo velké problémy s formulací strategie a s realizováním vlastních cílů, tyto problémy se zrcadlí i u identitárních hnutí a budu se jimi podrobněji zabývat.

Z jakého zdroje pochází snaha revolučně-konzervativních i identitárních hnutí měnit daný sociální řád, jednat, svrhnout to co je rozbité, prosadit se a ultimátně, vládnout? Nepřekvapí, že zdrojem těchto myšlenek je autor citátu „Co padá, ještě popostrčte“ Friedrich Nietzsche. Filozof, který nejpřehledněji vyjádřil existenciální situaci člověka v moderním světě a který byl tolik rozpolcený, že v něm inspiraci hledají zastánci radikální pravice i levice. Inspiraci v něm našli jak autoři revolučně-konzervativního hnutí, tak pro nás důležitější autoři identitárních hnutí. Jmenovitě Alain de Benoist a především Guillaume Faye. Za rozebrání zde stojí Fayeho interpretace Nietzscheho myšlenky vůle k moci. Faye vůli k moci nechápe jako despotickou, tyranickou vůli k dominanci světa, ale jako sebe-potvrzující vůli, která je přiznáním života jako boje, boje o přežití, fyzické i duchovní, vůle k pokračování vlastního rodu.³⁷ Z toho si lze odnést touhu identitárních hnutí přežít, bojovat, nevzdat se a jednat, dokud to jde. Je zde vidět, odkud čerpají sílu něco dělat i v nepříznivých podmínkách a jejich kritický pohled

---

³⁵ Viz NISBET, Robert, *The social philosophers*, s. 320-321

³⁶ *Ibid*

³⁷ Viz FAYE, G. *Why we fight*. S. 261

na pasivitu, kontemplaci a individuální vykoupení. Tato poznámka se může jevit jako banalita, ale ve světle jiných autorů s podobným myšlenkovým zázemím je snaha o společenskou změnu poměrně radikální a ojedinělá. Navíc se akcent na jednání jeví jako nejproblematictější aspekt identitární ideologie.

Dalším důležitým zdrojem identitárních myšlenek, zejména co se týká práva a politiky, je jeden z představitelů revolučně-konzervativního hnutí, Carl Schmitt.³⁸ Jeho zmiňují proto, že je velice výraznou postavou politologie 20. století, identitární autoři se na něj odkazují a v jeho knihách lze najít mnoho motivů, které slouží identitárním hnutím jako zdroj myšlenek. Pozornost věnuji třem z nich. Jedním motivem je slavná definice politična jako oblasti, ve které probíhá dialektika přítele a nepřítel.³⁹ Pro každé hnutí je nutné určit nepřítel k vlastní afirmaci a identitární hnutí nezůstává pouze u vymezení, proti čemu bojuje, ale zaměřuje se i na přátele, tedy na to za co bojuje a co nabízí. Ale Schmitt učinil rozdělení mezi skutečným a absolutním nepřítelem. Druhým motivem je teorie partyzána, který přechází z definice skutečného nepřítel na nepřítel absolutního a tím podle Schmitta velmi problematizuje tradiční teorii války.⁴⁰ Pro identitární hnutí to znamená, že by se měli snažit překonat absolutizaci nepřítel, aby se nestali partyzány, ale zároveň jsou do této role okolnostmi tlačeni. Třetím motivem je uchopení politické ideologie jako podružné teologii, čímž se poukazuje na skutečnost, že politická ideologie je krystalizací obecného světónázoru v určité rovině (zde politické).⁴¹ U identitárních hnutí se tato myšlenka projevuje tím, že se snaží o opracování vlastní ideologie, nezužují ji pouze na politické požadavky a v neposlední řadě také chápou důležitost metapolitického boje.

Asi nejzajímavější postavou, která silně ovlivnila strategické myšlení identitárních hnutí, je Italský marxistický filosof Antonio Gramsci.⁴² Jak mohl myslitel z opačného konce politického spektra pomoci identitárním hnutím se strategií? Antonio Gramsci se několikrát pokusil zorganizovat socialistickou revoluci a snažil se i o sjednocení komunistické strany. Po nástupu fašistického

---

³⁸ Viz SUNIC, T. Against democracy and equality. S. 83-91

³⁹ Viz SCHMITT, C. Pojem politična. S. 29

⁴⁰ Viz SCHMITT, C. Teorie partyzána. S. 83-91

⁴¹ Viz SCHMITT, C. Politická theologie. S. 31-43

⁴² Viz SUNIC, T. Against democracy and equality. S. 69-75

režimu byl zajat Benitem Mussolinim a vězněn. Ve vězení sepsal své myšlenky, které lze nyní číst pod názvem *Sešity z vězení*.⁴³ V nich se mimo jiné zamýšlí nad tím, proč bylo tak obtížné mobilizovat a sjednotit levici a převzít kontrolu nad státem.⁴⁴ Došel, pro marxisty k překvapivému, závěru, že nestačí dělnická revoluce, potažmo převzetí vlády revolučním způsobem. Taková strategie může mít pouze krátkodobý účinek. Na příkladu fašistického režimu poukázal na důležitost tzv. kulturní hegemonie a na potřebu metapolitického boje.⁴⁵ Kapitalistický systém se neudrží pouze ekonomickou a politickou nadvládou, ale jde především o ovládnutí kulturních zdrojů. Díky nim je možné lidi ovlivňovat na ideologické úrovni a vytvářet v nich slovníček pojmů, které odpovídají vládnoucí ideologii. Skrze kontrolu nad diskursem vládnoucí třída upevňuje svoje postavení a nedovoluje konkurenci ohrozit její postavení.⁴⁶ V marxistickém pohledu je názornou ukázkou, když je dělnická třída přesvědčována o bohuľibosti práce a prospěšnosti nerovnosti ve společnosti a je zamezeno, aby si dělnická třída uvědomila vlastní pozici a nespravedlnost systému. Myšlenka kulturní hegemonie a metapolitiky není bytostně marxistická, neboť se dá obrátit i proti němu samotnému. Nejde totiž o to, že by hegemón byl sám o sobě špatný a bylo potřeba zrušit jakoukoliv kontrolu nad diskursem a kulturou, to ani není z podstaty věci možné. Je ale nutné si uvědomit, že kulturní hegemonie existuje a je dobré odhalit kdo je vládnoucí vrstvou a jakou ideologii propaguje. Na tuto skutečnost naráží identitární hnutí, konkrétně se metapolitikou zabývá v nejnovějším identitárním manifestu Daniel Friberg a posouvá tak strategii identitárních hnutí o krok dále.⁴⁷ Jakého hegemóna identitáři kritizují, co pro ně znamená metapolitický boj a jakou strategii volí, si ukážeme v samostatné kapitole o metapolitice.

V neposlední řadě uvedu jako zdroj identitárních myšlenek Italského filozofa Julia Evolu. Baron Evola se dá zařadit do tzv. tradicionalistické školy. Její společensko-politický pohled na svět je dobře ilustrován v knize Reného Guenona *Krise moderního světa*, ve které se Guenon vymezuje proti modernímu světu, odmítá ho a staví proti němu svět tradiční.⁴⁸ Nejpodstatnější myšlenkou

---

⁴³ Viz GRAMSCI, A. *Prison notebooks*

⁴⁴ Viz SCRUTON, R. *Thinkers of the New left*. S. 78-83

⁴⁵ Viz FRIBERG, D. *The Real right returns*. S. 17-20

⁴⁶ Viz SCRUTON, R. *Thinkers of the New left*. S. 78-83

⁴⁷ Viz FRIBERG, D. *The Real right returns*. S. 20-26

⁴⁸ GUENON, R. *The Crisis of the modern world*

tradicionalistické školy je, že pravda je jedna, ale různě se manifestuje, například v různých náboženstvích. Baron Evola se velmi podrobně zabýval politickou a sociální stránkou tradicionalistického myšlení a aplikoval myšlenku jedné pravdy (tradice) na společnost. V knize *Revolta proti modernímu světu*⁴⁹ ukazuje, jak se tradiční principy projevují v různých společnostech. Pro tuto práci jsou ale důležitější jeho další dvě knihy, *Lidé mezi ruinami* a *Jezdit na tygru*. Evola prošel během svého života intelektuálním vývojem a to dost podstatným. V knize *Lidé mezi ruinami* se zabývá chybami moderního politického systému (liberální demokracie a sovětského socialismu). Jeho myšlenky v této knize velmi úzce korespondují s názory identitárních hnutí a Baron Evola v ní hovoří o potřebě konzervativní revoluce, o změně systému a strategii této změny.⁵⁰ Vzhledem k tomu jak si je v této knize podobný s manifesty identitárních hnutí, použiji ji pro občasné doplnění identitární ideologie a pro hledání nekonzistencí v jejich myšlenkách. V knize *Jezdit na tygru* ale Evola opouští společensko-revoluční pohled a obrací se na jednotlivce a jeho možnosti přežití v moderním světě. Společensko-revoluční cestu odmítá a udává důvody pro změnu ve vlastním myšlení a proč je pro tradicionalistu konzistentní nezačínat hnutí, nesnažit se o společenskou změnu a zabývat se pasivním odporem.⁵¹ Takový pohled je na první pohled s identitárními hnutími neslučitelný, ale je zajímavé, že podle Evoly je postupem času konzistentní dojít k takovému stanovisku. Pokud tomu tak je, buď identitární hnutí nedošli ve své ideologii dost daleko nebo jsou nekonzistentní. Další možností je, že nemají společné ideologické principy s Baronem Evolou a je pravda, že se sama jako tradicionalistická málokdy označují. Všemi těmito otázkami je nutné se zabývat a Evola je autor, který opravdu může odhalit mnohé nesrovnalosti v identitárních ideologiích. Dalším důvodem proč Barona Evolu zmiňuji jako důležitého autora pro tuto práci je ten, že na Evolovo myšlení několik hnutí navazovalo a on s nimi rád diskutoval, ale nikdy žádné veřejně nepodpořil, ani se k němu nepřidal.⁵² Tato hnutí sice nebyla čistě identitářská, ale určité rysy sdíleli a jejich strategie byla často velice radikální. Jedním takovým tradicionalistickým revolucionářem je Franco Freda, který razí naprosto opačnou cestu než Baron Evola. Freda požaduje radikální revoluci a naprostou

---

⁴⁹ EVOLA, J. *Revolt against the modern world*

⁵⁰ Viz EVOLA, J. *Men among Ruins*. Chapters 1,13 and 16

⁵¹ Viz EVOLA, J. *Jezdit na tygru*. S. 198-203

⁵² Viz EVOLA, J. *Jezdit na tygru*. S. 23

společenskou změnu.⁵³ Dichotomie myslitelů Evoly a Fredy nám později pomůže zařadit mezi ně identitární hnutí, určit ke komu z nich se blíží více a zda je konzistentní nebýt extrémně přikloněn k jednomu z těchto dvou pohledů.

3.2 Identitární ideologie

Přejdeme k samotnému jádru první kapitoly a to je definice identitárního hnutí. Nejprve podrobněji popíšeme ideologické prvky hnutí, najdeme společné body a také diferencující prvky. Na základě poznámek o jejich myšlenkové struktuře formulujeme jednotící definici identitárního hnutí a následně přejdeme k analýze jeho strategie.

3.2.1 Společenská situace a společný nepřítel

Základem hnutí je jeho definice situace, ve které se nachází, analýza společensko-politických problémů, nalezení viníka a zaměření strategie na odstranění problémů i viníka. Přednostně zkoumejme jak identitární hnutí definují společensko-politickou situaci a jaké jsou problémy, které je nutné řešit. Když začneme u prvního Manifestu pro Evropskou renesanci, autoři jako hlavního nepřítele určují liberalismus.⁵⁴ Společnost vidí jako dlouhodobě úpadkovou a jsou si jisti nevyhnutelnosti krize. Je to krize liberální demokracie, krize egalitarismu, krize identity a krize modernity.⁵⁵ Modernita ale není na rozdíl od tradicionalistů viděna jako hlavní nepřítel a zlo, zlem je zapomnění či zneužití ideálů modernity, tedy ideálů svobody a rovnosti, na kterých byla vystavěna.⁵⁶ Podle de Benoist je příčinou krize rozpad komunity, potažmo komunitních vztahů kvůli rostoucímu individualismu. Tento nezřízený individualismus ústí do egoismu, štěpení společnosti na masu individuí, pro které je vlastní dobro nejvyšším cílem.⁵⁷ Rovnost a svoboda jsou podle něj možné pouze uvnitř komunity založené na společných kořenech, společné identitě. Po rozbití identity individualismem lidem

---

⁵³ Viz FREDA, F. Rozmetání systému

⁵⁴ Viz BENOIST, A and CHAMPETIER, Ch. Manifesto for a European renaissance. S. 14-16

⁵⁵ Viz BENOIST, A and CHAMPETIER, Ch. Manifesto for a European renaissance. S.12-14

⁵⁶ *The imagery of modernity is dominated by desires of freedom and equality. These two cardinal values have been betrayed.* (BENOIST, A and CHAMPETIER, Ch. Manifesto for a European renaissance. S. 12)

⁵⁷ Ibid

nezbývá kotva ve světě a následkem je společenská anomie a existenciální krize osobnosti. Tento stav je způsoben liberální elitou, která indoktrinuje masy egalitarismem a konzumerismem.⁵⁸

Velmi podobnou vizi světa nám líčí Guillame Faye v manifestu Proč bojujeme? Evropa je podle něj v krizi, které si ani sama není vědoma.⁵⁹ Do krize se dostala, neboť jí vládou zkorumpované elity a je jedno zda se nazývají levicí či pravicí⁶⁰ (na mysli má Faye moderní pravici). Původ této krize lze vysledovat do osvícenských myšlenek 18. století, myšlenek rovnosti a individualismu, které jsou raženy na úkor komunitního, národního a etnického vědomí.⁶¹ To způsobuje vykořenění a následný zánik evropského obyvatelstva. Jako hrozba je též vnímána imigrace.⁶² Důležitější podle Fayeho než určovat politickou příslušnost je zařadit se do odporu proti systému, ale zároveň se nenechat zlákat přátelstvím s jinými hnutími, které jsou zdánlivě proti-systémové, ale principiálně souhlasí s myšlenkami rovnosti a individualismu⁶³ (viz Nová levice). Faye jasně uvádí, že boj identitářů je bojem za vlastní lidi, čímž myslí boj za přežití a reprodukci evropských národů.⁶⁴

Daniel Friberg nabízí velmi podobný pohled v manifestu Opravdová pravice se vrací, také vidí Evropu v krizi kvůli egalitarismu a individualismu, pociťuje ztrátu identity jako klíčovou a strachuje se o budoucnost Evropy a jejích národů.⁶⁵ Nepřítele nehledá tak daleko v budoucnosti jako autoři výše, dokonce mu přijde, že ještě před 60 lety byl v Evropě z jeho pohledu spravedlivý systém⁶⁶, jako nepřítele vidí levici. Je zde tedy vidět určitý posun, kdy modernita a její principy nejsou hodnoceny negativně, ale krize nastává až s příchodem Nové

---

⁵⁸ Viz BENOIST, A and CHAMPETIER, Ch. Manifesto for a European renaissance. S. 32-33

⁵⁹ *Europe today faces the greatest danger in her history, a danger threatening the very existence of her civilisation. For she is at war and doesn't even know it.* (FAYE, G. Why we fight. S. 29)

⁶⁰ *And it's no longer a matter of Left or Right either, but whether you're part of the resistance.* (FAYE, G. Why we fight. S. 30)

⁶¹ *The main cause of her decline is the maturation of those Eighteen century ideas of equality and individualism that came at the expense of our communal, national, and ethnic consciousness.* (FAYE, G. Why we fight. S. 39)

⁶² Viz FAYE, G. Why we fight. S. 41

⁶³ Viz FAYE, G. Why we fight. S. 31-33

⁶⁴ *Why do we fight? We don't fight for „the cause of peoples“, because the identity of every people is its own concern, not ours, and because history is a cemetery of peoples and civilizations. We fight only for the cause of our own people's destiny.* (FAYE, G. Why we fight. S. 39)

⁶⁵ Viz FRIBERG, D. The Real right returns. S. 2-9

⁶⁶ Viz FRIBERG, D. The Real right returns. S. 2

levice. Levici definuje jako rozvratnou sílu s cílem zničit evropskou identitu a jejímž největším pomocníkem je ideologický liberalismus. Stejně jako ostatní autoři odmítá moderní pravici, která je podle něj stejně liberální jako levice.⁶⁷ Za zmínku ale stojí poměrně kladné hodnocení sociálního konzervatismu⁶⁸, jehož kritikou jsem se zabýval výše.

Generace identity a její autor Markus Willinger se zabývá hlouběji existenciální krizí člověka a jako manifest evropské mládeže viní za nastalou krizi generaci rodičů, nazývanou také generací 68.⁶⁹ To přímo odkazuje na Novou levici, která podle generace identity může za to, že se dnes evropský člověk necítí jako doma, ale domov se mu stal cizinou.⁷⁰ V takovém tvrzení se zrcadlí i kritika imigrace, kritika vykořeněnosti a samozřejmě ztráta identity. Generaci 68 je vyhlášena válka ve jménu znovunalezení a potvrzení vlastní identity, nalezení vlastních kořenů. To koresponduje s Fayeho pohledem, kdy boj identitářů není globálním bojem proti globálním problémům, ale jedná se o oddělený boj určitého etnika, potažmo komunity, v tomto případě tedy boj Evropanů.

Alexander Dugin jako představitel ruského identitářského hnutí popisuje situaci velmi podobně, tedy Evropu v krizi a liberalismus jako úhlavního nepřítele.⁷¹ Zajímavé ale je, že Dugin liberalismus vidí jako podstatu západní civilizace⁷², takže je boj západních identitářů dosti paradoxní, neboť na jednu stranu se snaží zachránit vlastní civilizaci, ale pro její záchranu musí bojovat s jejími samotnými základy. Jde o velice podobný problém, jako byl problém konzervatismu, i zde je nutné definovat, co hnutí zachraňuje a k čemu se vrací. Identitární hnutí nebojují za moderní liberální západní civilizaci, ale často se vracejí až k Evropským pohanským kořenům, kde hledají inspiraci. Znovu nesmí být cílem zachovat západní civilizaci, ale principy, kterých třeba kdysi západní civilizace byla nositelkou. Jde zde samozřejmě o to, jak je západní civilizace

---

⁶⁷ Viz FRIBERG, D. The Real right returns. S. 8

⁶⁸ Viz FRIBERG, D. The Real right returns. S. 2

⁶⁹ *The ideology of the 68ers has infected Europe. It is a sickness that will kill us if we don't find the cure.* (WILLINGER, M. Generation Identity. S. 13)

⁷⁰ *We young Europeans grew up on continent that doesn't belong to us anymore. We have only known a culture of collapse, our peoples at the end of their lives.* (Willinger, M. Generation Identity. S. 14)

⁷¹ Viz DUGIN, A. The fourth political theory. S. 139-141

⁷² Viz DUGIN, A. The fourth political theory. S. 154-155

definována, ale poskytuje nám to zajímavou perspektivu, ke které se ještě vrátíme, až budeme řešit identitářskou představu Evropy a Ruska. Dugin podrobněji popisuje liberalismus jako nepřítele, definuje ho jako individualistickou ideologii, ve které je člověk mírou všech věcí, soukromý majetek a volný trh jsou posvátné instituce a která se snaží o zničení identity (etnika, lidu a náboženství) ve jménu vytvoření univerzální občanské společnosti.⁷³ Jedním z prvků liberalismu také jmenuje západní universalismus.⁷⁴

3.2.2 Identita

Těžko můžeme mluvit o identitářské ideologii a nezmínit téma identity. Toto téma nějakým způsobem zpracovávají všichni autoři a krizi evropské identity vidí jako pramen všech ostatních problémů.⁷⁵ Na vině je liberalismus a globalizace, ti způsobili dezintegraci komunity a vykořenění člověka. Podle Alaina de Benoist byly narušeny sociální instituce, které člověku připisovali místo ve společnosti, individuuum je nyní odepřeno místo v historické komunitě, která mu dává identitu, tato komunita může být etnická, jazyková či politická, ale rozhodně není nahraditelná myšlenkou kosmopolitního člověka.⁷⁶ Potřebu identity nedokázala modernita uspokojivě vyřešit a hledání identity stále nekončí. Stejný problém v homogenizaci vidí Faye. Stejně jako de Benoist oslavuje diverzitu lidstva a identitu chápe jako lidskou potřebu, kterou je možné uspokojit skrze příslušnost ve vlastní komunitě. Identita má zdroj ve třech aspektech, rase, kultuře a vůli, všechny tři aspekty jsou stejně důležité samotná rasa bez vůle a kultury není schopná přežít stejně tak jako kultura bez biologického základu.⁷⁷ Friberg svorně souhlasí, že lidský jedinec potřebuje autentickou identitu a historický kontext aby se cítil v harmonii se společností, ve které žije a tato komunitní identita není nahraditelná konzumeristickou kosmopolitní identitou.⁷⁸ Pro generaci identity je identita jednoznačně esenciální složkou lidské bytosti a

---

⁷³ Viz DUGIN, A. The fourth political theory. S. 140-141

⁷⁴ Viz DUGIN, A. The fourth political theory. S. 141

⁷⁵ Viz BENOIST, A and CHAMPETIER, Ch. Manifesto for a European renaissance. S. 32

⁷⁶ Ibid

⁷⁷ Viz FAYE, G. Why we fight. S. 171-173

⁷⁸ *Human beings need an authentic identity and a historical context in order to feel as if they are in harmony with the societies in which they live.* (FRIBERG, D. The Real right returns. S. 27-28)

diverzitu vidí jako velmi důležitou.⁷⁹ Poukazují na to, že liberální nepřítel často hovoří o diverzitě, ale přitom ordinuje všem lidem to samé⁸⁰, propaguje tedy homogenizace člověka pro potřeby trhu, snaží se vytvořit ideálního spotřebitele.

Koncepce identity podle identitárních hnutí je v protikladu ke konstruktivistické představě. Potažmo k tomu, jak je konstruktivistická perspektiva chápána identitáři. Podle nich konstruktivisté chápou identitu poměrně opresivně, v tom smyslu, že je identita člověku vnucena a on se jí musí přizpůsobit, zatímco by bylo vhodnější, aby si člověk mohl identitu vybrat, vytvořit a nebyl jí ovládán. Podle identitářů je ale identita něčím esenciálním, to znamená něčím, s čím se nedá snadno manipulovat. Nechápují ji jako nátlakovou složku, ale jako složku, která člověka vede a pomáhá mu v jeho osobnostním rozvoji. Nesnaží se hodnotit, zda je identita principiálně něco špatného či dobrého, poněvadž je to něco daného, o čem není možné diskutovat a podrobovat to hodnotícím soudům.

3.2.3 Etnicita

Ruku v ruce s identitou jde téma etnicity. Jak jsme viděli pro Fayeho je etnicita jednou ze základních složek identity a etnicitu jako biologické podloží identity vnímají stejně všichni představitelé identitárních hnutí. Výbornou definici zde nabízí Alexander Dugin, u kterého je Ethnos nejdůležitějším prvkem je ho čtvrté politické teorie. Jedná se podle něj o kulturní fenomén, komunitu jazyka, náboženství, denního života, sdílení prostředků a cílů.⁸¹ Kromě Fayeho se všichni autoři distancují od rasismu⁸², Fayeho pozici vysvětlím posléze. Nařčení z rasismu je jedno z nejvíce očeňujících nařčení jakého se může modernímu Evropanovi dostat. Vzhledem k tomu, že identitáři mají politické ambice, snaží se s nařčením z rasismu vypořádat. Činí tak tím, že odmítají rasismus jako ideologii, která tvrdí, že některé rasy jsou absolutně nadřazené rasám jiným. Tato mýlka podle De Benoist pramení z pozitivistických a vědeckých premis 20. století a není pro ní

---

⁷⁹ Viz WILLINGER, M. Generation Identity. S. 43-45

⁸⁰ Ibid

⁸¹ Viz DUGIN, A. The fourth political theory. S. 47

⁸² Viz WILLINGER, M. Generation Identity. S. 58-59

žádný ospravedlňující argument.⁸³ Identitáři respektují právo každé rasy/etnika na život a reprodukci, ale to samé právo požadují i pro vlastní, Evropské etnikum.⁸⁴ Díky tomu jsou konzistentní, když odmítají imigraci do Evropy, neboť jsou proti jakékoliv imigraci.⁸⁵ Důležité je pro ně právo na odlišnost, právo na vlastní kulturu. Lékem na rasismus je podle de Benoist diferencionalismus, možnost každého etnika žít v klidu a rozvíjet se⁸⁶, ale universalismus vede ke stejným závěrům jako rasismus. Ničí rasy nikoliv ve jménu jedné konkrétní rasy, ale ve jménu asimilace, homogenizace. Stejně obavy vyjadřuje Friberg i Willinger⁸⁷, i pro ně je universalismus nepřítelem, který způsobil mnoho smrtí, zvláště v podobě amerického universalismu vyvážení lidských práv a demokracie. Tuto formu universalismu považuje Dugin za vrcholný rasismus a také zastává myšlenku ethnopluralismu.⁸⁸ S touto má ale určitý problém Guillaume Faye, neboť je často ethnopluralismus založen na myšlence etnického/kulturního relativismu, který tvrdí, že jsou si všechna etnika rovna. Taková myšlenka ústí v důsledku v universalismus, proti kterému zastánci ethnopluralismu bojují.⁸⁹ Ano, i podle Fayeho mají etnika právo na přežití a reprodukci, ale zájem identitářů by měl být primárně o zachování a přežití Evropského etnika. Abychom byli schopni přemýšlet o zachování a reprodukci, musí si etnikum uvědomit čím je výjimečné, čím je lepší než etnika jiná a proč má tedy právo přežít. Z toho nutně vyplývá myšlenka nerovnosti etnik a nadřazenost Evropského etnika.⁹⁰ Tato myšlenka ale nutně neznámá snahu zničit etnika ostatní, pouze je myšlenka nadřazenosti nutná pro vlastní zachování a můžeme zde znovu najít vliv Nietzscheho a myšlenku vůle k moci, která je potřeba pro sebezachování a sebeuvědomění. V tématu etnicity vidíme první větší nesoulad mezi identitárními mysliteli. Příčinou je větší radikalismus Fayeho, který vidí jako důležitý samotný odpor proti systému a nemá potřebu mu jakkoliv nadbíhat, aby nasbíral politické body, to samé uvidíme ve volbě strategie. Ostatní hnutí prezentují verzi, která je přijatelná pro liberální diskurs.

---

⁸³ Viz BENOIST, A and CHAMPETIER, Ch. Manifesto for a European renaissance. S. 33-34

⁸⁴ Viz FRIBERG, D. The Real right returns. S. 32-33

⁸⁵ Ibid

⁸⁶ Viz BENOIST, A and CHAMPETIER, Ch. Manifesto for a European renaissance. S. 33-34

⁸⁷ Viz WILLINGER, M. Generation Identity. S. 39-41 a FRIBERG, D. The Real right returns. S. 32-33

⁸⁸ Viz DUGIN, A. The fourth political theory. S. 102-104

⁸⁹ Viz FAYE, G. Why we fight. S. 105-106

⁹⁰ *In the struggle for survival, the feeling of being superior and right is indispensable to acting and succeeding.* (FAYE, G. Why we fight. S. 134)

3.2.4 Evropa

V názoru na budoucnost a důležitost Evropy panuje mezi identitáři naprostá shoda. Tedy pokud mluvíme o identitářích západní Evropy. Identitáři nemají globální cíle a požadavky, jejich ideologie není globální, je lokální a proto západoevropský identitář bojuje za záchranu jiné kultury než identitář ruský, o kterém se také zmíním. Nicméně co se týče identitářů západoevropských, ti všichni chápou Evropu jako otčinu, jako důležitou konstantu, které je třeba se držet a kterou je potřeba zachovat.⁹¹ Shoda panuje nad potřebou sjednocené Evropy, Evropy bez vnitřních konfliktů. Národní státy již nejsou dostatečně silnou jednotkou v multipolárním světě a světovým velmocím může konkurovat pouze sjednocená Evropa.⁹² Benoist volá po federativní Evropě⁹³, podobně vidí budoucnost Evropy generace identity⁹⁴, Faye⁹⁵ a Friberg⁹⁶ nazývají budoucí Evropu spíše říší, ale na principu se shodují. Proti zbytku světa je nutné evropské národy spojit, ale uvnitř říše jim musí připadat autonomie a právo na existenci. Tím útočí na Evropskou unii, kterou všichni považují za nepovedený projekt, který Evropu nesjednotil, naopak vyvolává konflikty neboť ničí suverenitu národních států⁹⁷ a přitom sám sobě suverenitu neponechává, je v područí Spojených států. Faye uvádí tyto důvody selhání EU, rigidní byrokracie, globální volný trh, podřazenost Spojeným státům, podpora imigrace.⁹⁸ Podle něj EU neslouží Evropským zájmům, naopak podrývá autoritu národním státům a ničí Evropský lid podporou imigrace. Faye dále rozvíjí koncept Evropské říše, která by měla být suverénní a nezávislá, imperiální a federální a za ideální považuje spojení Evropy s Ruskem a vytvoření tzv. Eurosiberie, jako protipól mocnosti Spojených států.⁹⁹ Když se ale podíváme na geopolitický pohled ruského identitáře Alexandra Dugina, ten vizi Eurosiberie rozhodně nesdílí. Také mu jde o vytvoření protiváhy Spojených států, ale za spojence neuznává západní Evropu,

---

⁹¹ *Europe is our real fatherland – culturally, historically, ethnically, civilisationally – embracing and overarching her different nations and native lands.* (FAYE, G. Why we fight. S. 139)

⁹² Viz FRIBERG, D. The Real right returns. S. 29

⁹³ Viz BENOIST, A and CHAMPETIER, Ch. Manifesto for a European renaissance. S. 38-39

⁹⁴ Viz WILLINGER, M. Generation Identity. S. 52-54

⁹⁵ Viz FAYE, G. Why we fight. S. 141

⁹⁶ Viz FRIBERG, D. The Real right returns. S. 28-30

⁹⁷ *Neither a confederation of states nor a centralised state, the current European Union is a failed project that must dramatically collapse in the face of the first half-serious challenge.* (WILLINGER, M. Generation Identity. S. 53)

⁹⁸ Viz FAYE, G. Why we fight. S. 140

⁹⁹ Ibid

poněvadž ji vidí jako leníka. Naopak Rusko považuje za podobnější Asijským zemím a u nich hledá spojení. Stejně jako evropští identitáři touží po Evropské říši, Dugin touží po říši Ruské či rusko-asijské.¹⁰⁰

3.2.5 Demokracie

V pohledu na ideální politický systém panuje překvapivá shoda, překvapivá z toho důvodu, že je jí demokracie. Přestože přímý předchůdce identitárních hnutí revoluční konservatismus byl bytostně anti-demokratický a demokracie mu byla největším nepřítelem, pro identitární myslitele je demokracie preferovaným systémem vládnutí. Ale je v tom háček. Demokracii totiž definují jinak, než liberální establishment. Demokracii se snaží definovat podle jejího nejpůvodnějšího významu, který vidí v Athénské demokracii. Faye chápe demokracii jako moc dému, přičemž démos jsou tzv. svobodní občané. Ti mají právo rozhodovat o životě v obci na rozdíl od tzv. cizinců (metoikoi). Právo rozhodovat o vlastní obci tedy náleží jen určité vrstvě občanů a nevztahuje se na nikoho mimo komunitu.¹⁰¹ Zároveň je zdůrazněno, že demokracie má smysl pouze v kulturně homogenním prostředí, neboť tam jsou sdíleny kulturní představy a myšlenkové vzorce.¹⁰² Nedochozí tam k efektu tzv. Despocie většiny. Liberální demokracie se tímto principem neřídí a je zkorumpovaná. Faye uvádí několik důvodů prohnulosti moderní demokracie, změnila se podle něj v plutokracii, kdy jsou vládní pozice zastávány na základě bohatství, politická třída je zkorumpovaná a kariéristická, opravdová moc není v rukou lidmi volených zástupců, ale v rukou nevolených technokratů, korporátních organizací, nátlakových skupin a finančně-ekonomických elit.¹⁰³ Faye se snaží překonat paradox, kdy na jednu stranu považuje za nutnou vládu aristokracie a je proti egalitářství, na druhou stranu podporuje demokracii, která je ze své podstaty rovnostářská a proti-aristokratická. Faye razí myšlenku organické demokracie, ve které vládou ti nejlepší, ale zároveň reprezentují komunitu a její lid. Benoist souhlasně kritizuje liberální demokracii a souhlasí s organickou demokracií,

---

¹⁰⁰ Viz DUGIN, A. Eurasian Mission: An Introduction to Neo-Eurasianism

¹⁰¹ Viz FAYE, G. Why we fight. S. 111-114

¹⁰² *Such a democracy, as the Ancient Athenian political philosophers held, is possible only among ethnically homogenous people.* (FAYE, G. Why we fight. S. 113)

¹⁰³ Viz FAYE, G. Why we fight. S. 112

kritizuje na demokracii to, co na ní kritizovali revoluční konzervativci, totiž její neschopnost rozhodnutí a nekonečnou debatu. Benoist tvrdí, že opravdová demokracie je založená na všeobecném rozhodnutí v zájmu lidu.¹⁰⁴ Generace identity kritizuje zkorumpovanou nepřímou demokracii a požaduje demokracii přímou, kdy bude opravdu rozhodovat lid skrze referenda.¹⁰⁵ Friberg není tak vokální, ale také nemá proti přímé demokracii principiální výhrady. Zajímá ho však spíše kulturní diskurs, skrze který je pak jednoduché se v demokracii prosadit. Demokracii vnímá jako dobrý prostředek k dosažení identitárních cílů.¹⁰⁶

Dalo by se říci, že mezi identitáři panuje shoda, že demokracie není principiálně špatným systémem, což je asi největší rozdíl mezi jejich hnutím a jinými revolučně-konzervativními hnutími. Demokracie je v tradicionalistických kruzích považována za spojence liberalismu a manifestaci myšlenek rovnosti v politické sféře. Julius Evola je neúprosný, co se týče kritiky demokracie a považuje ji za protipól spravedlivé vlády. Demokracie není založena na hierarchii, nerespektuje vládcu a je poplatná lidu, tedy plebsu. Je charakteristická degradací vládnoucí třídy a následné vládě mas, demokracie je preferencí kvantity nad kvalitou.¹⁰⁷ Carl Schmitt jako zastánce decisionismu kritizuje demokracii za neschopnost rozhodnutí, za věčnou nevěčnou debatu a je hluboce přesvědčen, že tyto chyby jsou demokracii vrozené a nelze je změnit zevnitř, ale je třeba svrhnout demokracii jako takovou.¹⁰⁸ Podobně jako u tématu etnicity i zde je poměrně patrná poplatnost danému systému, neboť se identitáři nevydávají za něj, ale snaží se ho napravit zevnitř. To jde proti jejich ostatním požadavkům, jedině smysluplné překonání problému demokracie nabízí Friberg skrze metapolitiku, ale zde mu hrozí zamotání se do nekonečné smyčky, kdy demokracii lze využít díky vítězství na metapolitickém poli, ale tohoto vítězství lze dosáhnout jedině skrze vítězství v demokratických volbách.

---

¹⁰⁴ Viz BENOIST, A and CHAMPETIER, Ch. Manifesto for a European renaissance. S. 39-41

¹⁰⁵ Viz WILLINGER, M. Generation Identity. S. 41-42

¹⁰⁶ *Metapolitics, at its best, reduces parliamentarism to a question of mere formalities.* (FRIBERG, D. The Real right returns. S. 20)

¹⁰⁷ *Thus, every democracy is also a school of immorality, an offence to the dignity and inner code of conduct that ought to be the trademark of a true political class.* (EVOLA, J. Men among ruins. S. 131)

¹⁰⁸ Viz SCHMITT, C. Pojem politična.

3.3 Strategie

Posledním tématem analýzy identitární ideologie je strategie kterou volí ke splnění výše uvedených politicko-společenských cílů. Pro tuto práci je to nejdůležitějším a zároveň nejproblematičtějším tématem. Na společných cílech, společné definici situace a společném nepříteli se identitární hnutí celkem dobře shodují, horší je to s dobře definovanou strategií jako toho dosáhnout. Pro každé hnutí je nutné určit jak vést boj za svou věc, je to podstata toho proč se vůbec vymezují jako politicko-sociální hnutí. Identitární hnutí se nezabývají otázkou jak získat zdroje, ale jakožto spíše intelektuální kruh je pro ně nejdůležitější šíření myšlenek. I k tomu je zapotřebí určitá strategie. Myšlenka nutnosti intelektuální debaty a metapolitického boje se nalézá už v prvním identitářském manifestu Alaina de Benoist. V poslední kapitole manifestu kritizuje soudobou společnost jako neschopnou kritického myšlení, demokracii jako místo, kde již nevládne všeobecná debata a vyslovuje se pro naprostou svobodu vyjádření a návrat kritického myšlení.¹⁰⁹ Na tuto myšlenku navazují a značně ji rozšiřují další identitární autoři, ale už v Benoistově manifestu si lze všimnout, že naprosto chybí jasně formulovaná strategie, jak hnutí mobilizovat, jak zajistit svobodu projevu a jakým způsobem je možné identitární myšlenky prosadit. Faye je z identitářů nejradikálnější, to jsme mohli vidět už u problematiky etnicity. S Benoistem souhlasí v důležitosti šíření myšlenek a ve svém manifestu přichází s myšlenkou tzv. metapolitického slovníku.¹¹⁰ Ten má za úkol definovat společenské a politické pojmy takovým způsobem, aby pomohli šíření identitárních myšlenek a zabránili jejich snadnému zesměšnění ze strany kulturního hegemonu. Faye se ale nezabývá tím, jak by se měl tento slovníček šířit a jak bojovat na metapolitické úrovni. Jeho strategie je typická pro radikála, předpokládá totiž, že hnutí odporu (jak se sám nazývá) převezme vládu nad celou Evropou a jeho strategické cíle jsou vedeny z této pozice. V kapitole o strategii se zabývá ozbrojením a nukleární suverenitou Eurosibérie, ale to je samozřejmě velmi podružná otázka a nelze ji považovat za uspokojivé zodpovězení strategie hnutí.¹¹¹ Je to geopolitická strategie Evropy, ale identitární hnutí potřebuje

¹⁰⁹ Viz BENOIST, A and CHAMPETIER, Ch. Manifesto for a European renaissance. S. 46-47

¹¹⁰ *Here, in the form of a dictionary, is a synthesis of our conception-of-the-world and our historical perspective, for it's on the basis of keywords and concepts that we inevitably organise ourselves.* (FAYE, G. Why we fight. S. 73)

¹¹¹ Viz FAYE, G. Why we fight. S. 65-70

strategii, jak se do této situace vůbec dostat a takovou strategii Faye nenabízí. Když se Faye zabývá samotným hnutím, varuje před propojením hnutí s levicovými proti-globalistickými silami a zdůrazňuje nutnost odporu, čímž se pokouší udělat prostředky hnutí k dosažení cíle co nejflexibilnější, ale neříká přímo, co hnutí může nebo má dělat. Faye je také kritický vůči tzv. Evolianismu.¹¹² Naráží na myšlenku Apolitei Barona Evoly a varuje před pasivním odporem. Nutná je podle něj mobilizace, aktivní cesta odporu a společenský převrat, ale ze strategického hlediska se jedná pouze o fráze, které v praxi hnutí nikterak nepomohou.

Generace identity používá fráze, které zní bojovně, ale nepřinášejí posun v identitární strategii. Na jednu stranu podobně jako Faye vyzývají k aktivismu, ke sjednocení odporu a k převzetí kontroly nad vlastním osudem. Myšleno tím je obsazení řídicích pozic a obnovení přímé demokracie, strategie pro vítězství v demokratických volbách naprosto chybí.¹¹³ Na druhou stranu jako zbraně volí intelektuální debatu, horují po spisovatelské aktivitě členů a v důsledku po metapolitickém boji, znovu chybí strategie takového boje.¹¹⁴ Nejnovější manifest Návrat opravdové pravice Daniela Friberga přináší značnější důraz na myšlenku metapolitiky. Friberg rozebírá Gramsciho vliv na hnutí, ukazuje na kulturního hegemonu a popisuje možnosti metapolitického úsilí.¹¹⁵ Po Fayeho vzoru pak do manifestu přikládá metapolitický slovník, který má za úkol sloužit jako opěrný bod pro myšlenkové zázemí identitáře.¹¹⁶

3.3.1 Metapolitika

Friberg definuje metapolitiku jako válku sociální transformace skrze světonázor, myšlenky a kulturu.¹¹⁷ Podle Friberga je parlamentní boj až podružná záležitost, neboť jakmile se změní myšlení lidí ve společnosti, je poté už snadné zvítězit v demokratických volbách. Problémem je konkrétní kulturní hegemon,

---

¹¹² ...take heed of „Evolianism“ (and the even more dangerous „Guenonism“) that turns away from practical, tangible issues. (FAYE, G. Why we fight. S. 34)

¹¹³ Viz WILLINGER, M. Generation Identity. S. 41-43; 100-103

¹¹⁴ Ibid

¹¹⁵ Viz FRIBERG, D. The Real right returns. S. 17-27

¹¹⁶ Viz FRIBERG, D. The Real right returns. Metapolitical dictionary

¹¹⁷ *Metapolitics is a war of social transformation, at the level of worldview, thought and culture.* (FRIBERG, D. The Real right returns. S.20)

který ovládá společenské prostředky nutné k ovlivnění světonázoru lidí. Tímto kulturním hegemonem se podle Friberga stala levice a již několik desetiletí indoktrinuje společnost myšlenkami rovnosti, universalismu a multikulturalismu.¹¹⁸ Friberg obrací Gramsciho pro potřeby identitárních hnutí a tvrdí, že lidé nejsou nakloněni identitářským myšlenkám, neboť si neuvědomují vlastní situaci pod tíhou levicové indoktrinace. Příkladem by mohlo být, že přestože imigrace má pro občany západní Evropy negativní důsledky, establishment je maskuje ideou vyššího dobra, kterým je multikulturalismus a lidé se tak spokojí i s pro ně nepříznivou situací, neboť jsou přesvědčováni, že takovýto systém je spravedlivý. Je to samozřejmě obrácený příklad, který jsem uvedl v kapitole o vlivu Gramsciho, ale je na něm pěkně vidět, jak lze Gramsciho myšlenky využít pro jakékoliv hnutí, které je v opozici k vládnoucí třídě. Potvrzuje to tak platnost a relevanci metapolitického boje, kterého se musí účastnit každé proti-systémové hnutí, které myslí svůj boj vážně.

Dalším momentem metapolitického boje je uvědomění, že politická ideologie je jen výsečí obecného světonázoru a konkrétní politické body nelze prosadit, pokud lidé nejsou tzv. na stejné lodi, tedy pokud nesdílí celkový světonázor, nedefinují stejně pojmy a nepřemýšlí ve stejných kategoriích. Zde lze spatřit Schmittovu myšlenku politické theologie. Je nutné se zabývat kořenem politických myšlenek, z jakého světonázoru vychází a pokud dokážeme ovlivnit celkový světonázor, neměl by být dále problém prosadit konkrétní politické myšlenky. Identitární hnutí se zde vrací k paradoxu, kterému čelilo v diskusi o demokracii. Být vně či uvnitř systému. Na jednu stranu je metapolitický boj jasným signálem, že politická snaha musí přijít zvnějšku systému, který je nutné překonat změnou obecného světonázoru, ale na druhou stranu jsou identitární hnutí součástí systému a demokratického boje, ve kterém musí používat slovník kulturního hegemonu, aby se mohli dostat k moci. A jedině když budou u moci, mohou se pokusit o změnu metapolitického slovníku. Tento problém neřeší ani Friberg a jako ostatní autoři se spokojuje s tím, že by se identitáři měli intelektuálně vzdělávat a šířit vlastní myšlenky. Což je poměrně nekonzistentní názor vzhledem k tomu, že lze jen velmi těžce přesvědčit někoho, kdo je kulturně

---

¹¹⁸ Viz FRIBERG, D. The Real right returns. S. 2-3

indoktrinován levicovým světonázorem. Bludný kruh identitárních hnutí se opět uzavírá.

3.3.2 Aktivismus

Aby se nám lépe podařilo zařadit identitární hnutí na spektru revolučně-konzervativních hnutí, vezmeme si jako pomůcku dva extrémní konce spektra aktivismu uvnitř těchto hnutí. Prozkoumáme dualitu Apolitei Barona Evoly a myšlenku rozmetání systému Franca Fredy. O baronu Evolovi již řeč padla, nyní se zaměříme na jeho posun ve vnímání aktivismu uvnitř moderního světa. V knize *Jezdit na tygru* opustil cestu aktivního odporu a došel k názoru, že rozumnou cestou pro člověka odmítajícího modernitu je cesta pasivního odporu, cesta jízdy na tygru. Tygr symbolizuje ruiny moderního světa a člověk, který si snaží udržet vlastní spirituální integritu je nucen tímto světem proplout, aniž by se jím nechal zadupat. Moderní svět nenabízí nic, čeho by se člověk mohl chytit, co by mohl vzít za své, za co by mohl bojovat. Je spirituálně vyprahlý, a proto je mu nutné čelit naprostou lhostejností vůči němu. V sociální rovině to znamená odmítnutí všech institucí a nepodřízení se diktátu kulturní hegemonie.¹¹⁹ V politické sféře se člověk nemůže bít za stát či národ, nemůže se přimknout k žádné politické straně, neboť jim chybí vyšší idea a to už z principu věci.¹²⁰ Politický boj uvnitř demokracie nemůže nést žádné uspokojivé výsledky.¹²¹ Tak Evola dochází k myšlence Apolitei, vnitřnímu postoji člověka, který dosáhne stavu, kdy není okolním politickým světem ovlivňován a nehledává v něm objektivní hodnoty.¹²² Tento stav byl například Fayem velmi kritizován jako neplodné, paralyzované bytí¹²³, ale není tomu tak. Apolitický člověk v Evolově smyslu není principiálně proti politické sféře a dokonce se jí může účastnit, jen v ní nenalézá smysl vlastní existence.¹²⁴ Tento pohled vychází z radikálně tradicionalistických premis o

---

¹¹⁹ *Politická a sociální doména je dnes oblastí, kde se vinou všeobecného rozkladného procesu nejvíce projevuje nepřítomnost jakékoli struktury, jež by tím, že by byla vázána na vyšší významy, byla nositelkou křížma skutečné legitimacy.* (EVOLA, J. *Jezdit na tygru*. S. 198)

¹²⁰ *Stejně jako přestal existovat skutečný stát, hierarchický a organický, neexistuje dnes ani žádná strana nebo hnutí, k němuž by bylo možné se bezvýhradně přiklonit, a za něž by se jeho přívrženec mohl bít s absolutním nasazením jako za nositele nějaké vyšší ideje.* (EVOLA, J. *Jezdit na tygru*. S. 199)

¹²¹ Viz EVOLA, J. *Jezdit na tygru*. S. 200-201

¹²² *Ibid*

¹²³ Viz FAYE, G. *Why we fight*. S. 34

¹²⁴ Viz EVOLA, J. *Jezdit na tygru*. S. 201-203

nemyslnosti moderní existence a o nemožnosti nápravy systému. Jako řešení nabízí individuální duchovní cestu. Je to extrémní vyjádření jedné cesty, jak se dostat z onoho bludného kruhu boje proti systému.

Druhou cestu nabízí Franco Freda.¹²⁵ Představuje nejradikálnější verzi aktivní cesty odporu a vychází ze stejných premis jako Faye. Velice pregnantně formuluje, že je nutné, aby hnutí bylo pevné v podstatném a pružné ve funkčním.¹²⁶ To znamená, že není možné měnit vlastní požadavky na základě kontextu a potřeb, ale je možné zvolit jakoukoliv strategii k jejich dosažení, k převzetí moci. Freda přímo píše, že účel světí prostředky.¹²⁷ Na organizační úrovni požaduje semknutí řad a vytvoření pružné politické organizace, tudíž vyzývá k politické mobilizaci.¹²⁸ Pro dobro věci je možné použít jakékoliv prostředky. Freda přímo neříká, jaké prostředky použít, neradí co je efektivní metodou a jak se dostat k moci, to ponechává na členech hnutí, což je nejen nebezpečné, ale také neefektivní. Stejně jako Faye strategické kroky formuluje až po hypotetickém převzetí moci, podle Fredy je potřeba ovládnout stát, kolektivizovat soukromé vlastnictví a eliminovat každého politického odpůrce.¹²⁹ Takový postoj se na první pohled zdá úplně mimo, ale je třeba si uvědomit, že je to logické vyústění postoje někoho, kdo se cítí být absolutně mimo systém a kdo politickou situaci definuje jako nespravedlivou a nehodnou žití. Není to ale postoj konzistentní s celkovým viděním světa konzervativního revolucionáře. To z toho důvodu, že to, co Freda popisuje je perfektní definicí Schmittovského partyzána. Partyzána, pro kterého je vlastní stát absolutním nepřítelem a jakékoliv prostředky k jeho zničení jsou povolené.¹³⁰ Pro Schmitta je legitimita důležitější než arbitrární a potenciálně lepší systém. Partyzán především ve společnosti vytváří dynamiku nepřátelství, kterou nelze vzít zpět a možnost použití jakýchkoliv prostředků k nabytí moci dává každému. Absolutně a nenávratně rozvrací stabilitu státu. Nemluvě o tom, že Freda vůbec neřeší Gramsciho problém metapolitiky.

---

¹²⁵ FREDÁ, F. Rozmetání systému.

¹²⁶ *Kánon, jímž se řídíme, musí být tento: nepoddajná pevnost v podstatném a maximální pružnost na funkční úrovni.* (FREDÁ, F. Rozmetání systému. S. 36)

¹²⁷ *Je totiž třeba být přesvědčeni o tom, že: čistota politického vojáka ospravedlňuje každou tvrdost, nezajímavost každou lest, zatímco neosobní rys vštípený boji zahání jakékoliv moralistické úzkosti.* (FREDÁ, F. Rozmetání systému. S. 53)

¹²⁸ Viz FREDÁ, F. Rozmetání systému. S. 16

¹²⁹ Viz FREDÁ, F. Rozmetání systému. S. 40-43

¹³⁰ Viz SCHMITT, C. Teorie partyzána. S. 20-21

Proto se také žádnému jeho hnutí nepodařilo prosadit, i kdyby se násilím dostali k moci, nemohli by žádný svůj program prosadit, neboť ve společnosti není ideologické podhoubí, díky kterému by lidé byli ochotni je následovat. Nejprve je třeba vlastní systém ospravedlnit, teprve poté je možné ho implementovat.

Je jasné, že identitární hnutí nepatří ani k jednomu z těchto radikálních směrů, ale pokud navazují na revolučně-konzervativní hnutí, je dobré se zeptat proč. Neboť oba tyto směry jsou konzistentní v závislosti na vlastních premisách, což může znamenat pouze dvě možnosti, buď jsou identitární hnutí nekonzistentní, nebo s výše uvedenými autory nesdílí premisy. U Evolovy apolitei je poměrně jednoznačné, že takový postoj nemůže hnutí zaujmout, pokud chce zůstat hnutím. Premisou hnutí je, že se aktivně snaží o společenskou změnu, tudíž ji nezajímá cesta individuálního odporu. Identitární hnutí nesdílí Evolovu premisu, že není v moderním světě za co bojovat. Z jejich ideologie můžeme vidět, že jim záleží na mnohých věcech a dokonce na věcech, které jsou vlastní modernímu světu, jako je demokracie či národ. Z toho jasně vyplývá, že vidí důvod účastnit se politického boje v moderním světě. Proč se ho neúčastní tak radikálně jako Freda? Neboť je pro ně primární metapolitický boj, který je předvojem vítězství v reálné politice. Svých požadavků nemohou dosáhnout, pokud se jim nepodaří ovlivnit veřejné mínění. S výše zmíněnými autory identitární hnutí nesdílí některé premisy a proto se nevydávají ani jednou z těchto radikálních cest aktivismu. Vzhledem k vlastní ideologii jsou tedy konzistentní, ale přináší jim to mnohá úskalí, kterých jsem se již dotkl a které ještě rozeberu.

3.4 Definice identitárního hnutí

Po důkladném rozebrání identitární ideologie je možné učinit jednotící definici identitárního hnutí, což bude užitečné nejen pro tuto práci, ale i pro každou další analýzu hnutí tohoto typu. Identitární hnutí je hnutí, které

- 1) se staví do opozice vůči liberálnímu/levicovému establishmentu, který vnímá jako reálný
- 2) politickou, sociální a kulturní situaci v západní Evropě chápe jako krizovou a neudržitelnou

- 3) jako příčinu této krize identifikuje liberalismus, individualismus a univerzalizmus, rozpad komunity a v důsledku toho rozpad identity
- 4) identitu chápe jako esenciální složku lidské existence a základní stavební kámen fungující komunity
- 5) se zasazuje o přežití a reprodukci vlastního národa, etnika, kultury při respektování kultur odlišných
- 6) pro vlastní kulturu požaduje místo k žití a odmítá tak imigraci, jako narušení prostoru pro rozvoj národa, etnika, kultury
- 7) nepřímou parlamentní demokracii kritizuje jako zkaženou a volá po obnovení etnicky homogenní, organické a přímé demokracii
- 8) se aktivně snaží změnit společensko-politický systém a nejdůležitějším prostředkem změny vidí metapolitický boj myšlenek

Toto je shrnutí identitářské ideologie a dostatečná definice pro zařazení hnutí jako identitářního. Tím ale bádání zdaleka nekončí, nyní bylo hnutí sledováno spíše zevnitř a aby byla jeho analýza kompletnější je potřeba se na něj podívat zvenku, skrze optiku některých teorií sociálních hnutí.

4 Teorie sociálních hnutí

Sociální hnutí již nejsou vnímána jako masové vyjádření iracionálních potřeb, ale jsou chápána jako racionální seskupení lidí za prosazením logicky formulovaných požadavků. Sociologie zajímá, za jakých podmínek se takové hnutí seskupí, kdy je pro něj vhodný moment pro mobilizaci, jak to, že jsou některá hnutí úspěšná a jiná ne, jakou roli v tom hraje formulace požadavků samotných a jakou prezentace požadavků vhodným způsobem. Proč se lidé do hnutí přidávají a kdy jsou ochotni mu obětovat vlastní prostředky a čas.¹³¹ V této kapitole vyberu vhodné teorie sociálních hnutí pro zkoumání identitárních hnutí a rozeberu některé aspekty tohoto hnutí na základě nabytých poznatků o jejich ideologii, požadavcích a strategii, kterou volí.

Nejprve jsem roztrídil teorie do tří kategorií tak, aby pokryla nejdůležitější oblasti hnutí. Pokusím se ospravedlnit tento výběr a vysvětlím, proč není možné se věnovat teoriím jiným. První z kategorií jsou tzv. kontextové teorie. Tyto teorie se dívají na hnutí zvnějšku a zajímají se o kontext, ve kterém se hnutí vyskytuje. Patří sem teorie politických příležitostí a analýza rámování. Tyto teorie jsou pro analýzu identitárních hnutí velmi důležité, neboť identitární hnutí sama se definují jako v opozici vůči systému, přesně tím se zabývá teorie politických příležitostí. Analýza rámování zjišťuje, jak je systémem hnutí vnímáno a jak se samo projevuje vůči systému, aby přitáhlo jeho pozornost. Teorie politických příležitostí a analýza rámování jdou ruku v ruce a s nadhledem sledují hnutí v širší perspektivě. Druhou kategorií je strategická konzistence. V této fázi se podívám jak je hnutí vnitřně konzistentní a zhodnotím jeho možnosti volby prostředků. Podíváme se na hnutí zevnitř a podrobněji analyzujeme to, co bylo načato v kapitole o strategii hnutí. Třetí kategorie se na hnutí podívá z individuálního hlediska, je to něco pro sociologie netypické, ale je to další úhel pohledu, který se snaží přijít na možnosti úspěchu hnutí. Zde se budu zabývat tím, jak jsou členové motivováni, co je vede k tomu, aby se účastnili politického boje a jaké by podle identitářů měli mít kvality. Tyto tři úhly pohledu mají za úkol postihnout celistvě

---

¹³¹ Viz MAZÁK, J. Teorie sociálních hnutí. S. 7-9

identitární hnutí a každý úhel odhaluje jednu z problematických částí identitárních hnutí. Tento přístup se mi zdá vhodný nejen pro zkoumání hnutí identitárního, ale mohl by být využit pro explorativní analýzu jiných hnutí, poněvadž pohled zvnějšku, zevnitř a z individuální roviny pomůže nevnímat hnutí jednodimenzionálně.

Záměrně jsem vynechal teorii mobilizace zdrojů¹³² z několika důvodů. V samotné strategii identitářů není kladen důraz na zdroje, ale je kladen důraz na samotnou ideologii a její šíření. Samozřejmě k šíření myšlenek jsou také potřeba zdroje a tohoto problému je nutné se dotknout, ale samostatně analyzovat zdroje identitářských hnutí nelze. Nejedná se o jednolitá hnutí a není o jejich zdrojích dostatek informací.

4.1 Kontextuální teorie

Paradigma ve studiu sociálních hnutí, které se primárně zabývá kontextem, se objevilo v 70. letech. Sociologové si všimli, že nezáleží pouze na samotném hnutí, zda bude úspěšné, ale že velkou roli hraje prostředí, ve kterém se hnutí nachází. Nejvýznamnější kontextuální teorií je teorie struktury politických příležitostí.¹³³ V ní je zkoumána otevřenost či uzavřenost systému vůči myšlenkám hnutí a vliv na mobilizaci i případný úspěch hnutí prosadit své cíle. Druhou kontextuální teorií, kterou se budu zabývat, je analýza rámování.¹³⁴ Ta se také zabývá systémem a to z hlediska toho, jak systém vnímá hnutí. Zároveň je důležité si uvědomit, že myšlenky a požadavky hnutí se objevují v určitém kontextu a nejsou posuzovány z nějaké meta-roviny. Je důležité, jak hnutí dovede své myšlenky zarámovat a zda je tento rámeček v souladu s tím, co systém přijímá.

4.1.1 Teorie struktury politických příležitostí

Základem pro uchopení identitárního hnutí optikou teorie struktury politických příležitostí musí být definice toho, co je systém, co identitáři vnímají

---

¹³² Viz MAZÁK, J. Teorie sociálních hnutí. S. 11-12

¹³³ Viz MAZÁK, J. Teorie sociálních hnutí. S. 13-17

¹³⁴ Viz MAZÁK, J. Teorie sociálních hnutí. S. 17-20

jako systém a z toho může vyplynout, zda je systém hnutí otevřen či uzavřen. Pojem systém byl v této práci již několikrát použit a z kontextu se dalo vždy pochopit, co je systémem v daném případě myšleno. Nyní se pokusme systém definovat pro potřeby teorie politických příležitostí. Nejobecněji lze systém definovat jako vládnoucí ideologii, neboť skrze ni se manifestuje politický, sociální, ekonomický i kulturní řád. To je ale poněkud obšrná definice a identifikovat vládnoucí ideologii není v možnostech této práce. Systémem budeme v tomto případě myslet systém politický. Na tom jaký byl politický systém v posledních 50 letech v západní Evropě, se dá shodnout mnohem snáze než nad tím, jaká byla vládnoucí ideologie. Zaměříme svůj pohled na identitáře západní Evropy a ti se vyskytují v kontextu politické demokracie. Můžeme použít definici demokracie Raymonda Arona a chápat ji jako systém více stran.¹³⁵ Uvnitř tohoto systému se vyskytují konkurující si myšlenky, které se formují do politických stran nebo také do politických hnutí. Bylo by mylné si představovat demokracii jako systém, který dává prostor všem myšlenkám a ještě k tomu všem myšlenkám stejnou mírou. Stejně jako protějšek demokracie v moderní politice totalitarismus, je demokracie uzavřený systém, vystavený na určitých premisách a snažící se o sebezáchovu. Jistě je uvnitř ní možné soupeřit s rozdílnými názory, ale ty jsou vždy jen podružné a nerozhodují o existenci systému. Systém, který by byl založen na možnosti pochybovat o něm samém, nemá šanci přežít.

Identitární hnutí se pohybují na půdě demokracie a k tomuto systému zaujímají ambivalentní postoj. Na jednu stranu musí operovat uvnitř něj a potvrzují to i tím, že se projevují jako sociální hnutí, což je něco s čím dokáže demokratický systém pracovat. Se samotnou podstatou fungování demokratického systému také nemají problém, jistě přáli by si změnit jeho jisté aspekty, ale sami prohlašují demokracii jako spravedlivý způsob vlády. Potíž je v tom, že demokratický systém je bytostně založen na egalitárních principech, proti kterým je identitární hnutí namířeno. Vracíme se k problému esence a akcidence hnutí. Tuto otázku musí identitární hnutí nutně vyřešit. Akcidentální problémy, které hnutí adresuje, jako je imigrace, EU nebo demokracie jsou řešitelné uvnitř systému a hnutí s těmito požadavky může uspět. Je ale zapotřebí se podívat na esenci identitárního hnutí a tou je hledání ztracené identity. Tato identita byla

---

¹³⁵ Viz ARON, R. Demokracie a totalitarismus. S. 40-48

ztracena kvůli nástupu liberálního establishmentu a politického systému demokracie. Jak je tento problém adresován samotným hnutím? Na jednu stranu se cítí být hnutím odporu, odporu proti celému establishmentu, definují se jako hnutí proti-systémové¹³⁶, ale na druhou stranu si uvědomují, že některé své požadavky mohou prosadit zevnitř systému a přestože se zatím nikdy neformovali jako politická strana, některé jejich návrhy nemají k politickému programu daleko.¹³⁷

4.1.2 Systémová ambivalence

Fenomén, se kterým se tu potýkáme, jsem označil jako systémovou ambivalenci. Tento pojem vyjadřuje postoj identitárního hnutí vůči systému. Žádné hnutí nemůže existovat vně systému, poněvadž není žádné vně systému, ale pokud se hnutí samo identifikuje jako proti-systémové, dostává samo sebe do svízelné situace systémové ambivalence. Aby totiž mohlo se systémem bojovat, musí přijmout jeho pravidla hry. Proto je pro identitární hnutí tak těžké přijít s koherentní strategií, identitární ideologie je do značné míry proti-systémová, potažmo je proti-systémová esenciálně, ale akcidentálně může se systémem najít styčné body. To nás přivádí ke dvěma důležitým tématům, flexibilitě systému a definici hnutí per se.

Každý systém má určitou flexibilitu, a čím je flexibilnější, tím je úspěšnější v sebezachování. Neflexibilní systém není schopen reagovat na kritiku a není schopen přijmout nové nápady, stane se rigidním a časem bude nutně vyměněn za takový systém, který se dokáže měnit. Na systém se proto nemůžeme dívat jako na něco statického, na danou nepohyblivou strukturu. Jistě, jádro systému musí zůstat nezměněné, ale to jak se systém projevuje, jak se vypořádává se změnami a problémy se mění a pokud chce být systém úspěšný, musí se umět změnit často a velmi rychle. Proto je například demokracie úspěšnějším systémem než totalita, neboť totalita se vzhledem k vnějšku nedovede příliš přizpůsobit, zatímco demokracie je schopná pohltnout kritiku a zapracovat ji do sebe

---

¹³⁶ Viz FAYE, G. Why we fight. S. 30

¹³⁷ Viz například FRIBERG, D. The Real right returns. S. 28-34

bez toho, aby bylo ublíženo její vlastní podstatě. S touto dynamičností a flexibilitou systému je při analýze vždy třeba počítat.

Demokracie vyčlenila v politickém prostoru místo jejím kritikům. Těm, kteří s ní důrazněji nesouhlasí a nechtějí se podvolit hře politických stran je umožněno své požadavky formulovat jako součást sociálních a politických hnutí. Je poněkud obtížné zde mluvit pouze o demokracii, jak jsem již zmínil demokracie je pouze určitou částí systému jako celku a prokázala se jako výborná maska, skrze kterou je možné vždy namítnout, že osud lidí je zcela v jejich rukou. Není zde prostor důkladněji rozebrat tuto problematiku, ale je možné poukázat na to, jak byl systém schopen pohltit některá proti-systémová hnutí Nové levice, jako například zelené, ze kterých se stala součást establishmentu, a jejich snahy o změnu systému zvnějšku byly neutralizovány.

Co z toho plyne pro identitární hnutí? V době vzniku hnutí byl vůči němu systém uzavřen¹³⁸, neboť se musel vypořádat s větší hrozbou ze strany Nové levice a u hnutí se to projevilo jejich několik desetiletí trvajících stagnací. V posledním desetiletí se může zdát, že se situace mění. Pomáhá tomu situace v Evropě, která mnohem více koresponduje s tématy hnutí, viz Analýza rámování. Identitární hnutí by si mělo dát pozor, pokud se rozhodne vymanit ze systémové ambivalence a proniknout dovnitř systému, aby nebylo systémem tzv. sežráno. Systém již mnohokrát dokázal svou nevídanou flexibilitu a jistě by pro něj nebylo problémem udělat ústupky v některých marginálnějších záležitostech, či dokonce obrátit je ke své výhodě.

Celá tato práce se točí kolem pojmu hnutí, ale až dosud jsem tento pojem nedefinoval. Jeho význam se může zdát zřejmý, ale strategická volba identitárních hnutí a systémová ambivalence činí tento úkol těžším, než se zdá. Politické/sociální hnutí je uskupení občanů, kteří sdílí společný politický či sociální cíl, snaží se ho prosadit v rámci pravidel systému a za tímto účelem se mobilizují. Kdyby se své požadavky snažili prosadit mimo rámec systému, stali by se z nich partyzáni, jako v případě Fredova rozmetání systému. Kdyby se svůj cíl nesnažili prosadit, zřejmě by jejich cestou byla apoliteia barona Evoly.

---

¹³⁸ Viz SUNIC, T. Against democracy and equality. S. 60-68

Otázkou je nakolik je identitární hnutí skutečně hnutím ve vlastním slova smyslu. Ano je to skupina občanů, kteří sdílí společný cíl a snaží se ho prosadit. Již jsme si i řekli, prosazují ho v rámci systému. Ale jak je to s mobilizací identitárních hnutí. Touto otázkou se můžeme zabývat jen obtížně z důvodů uvedených u teorie mobilizace zdrojů. Některé hlasy uvnitř identitárního hnutí volají po mobilizaci¹³⁹, ale je to pouze výkřik bez reálného podkladu. Od svého počátku jsou identitáři více myšlenkovým proudem než typickým sociálním hnutím.¹⁴⁰ To dokazuje i jejich volba strategie. Metapolitický boj je bojem myšlenek, bojem v diskusi a jistě patří do arsenálu každého hnutí změnit smýšlení veřejnosti a systému o jimi vnímaných problémech, ale identitární hnutí jde o krok dále a činí z metapolitiky jedinou možnou strategií úspěchu. Zapomínají na to, jak ale vůbec vstoupit do metapolitického boje, to jde jedinečně skrze ovládnutí určitých politických, potažmo kulturních institucí a strategie k tomuto ovládnutí identitářům chybí. Aby mohli být identitáři skutečně akceschopným hnutím a nikoliv pouze debatním elitářským kruhem, musí sestoupit hlouběji do systému, více ho přijmout a jednat na jeho úrovni. Znovu je tedy receptem možného úspěchu vypořádání se se systémovou ambivalencí. A pro každou další analýzu takového hnutí bude systémová ambivalence překážkou k jeho snadnému uchopení.

Teorie struktury politických příležitostí je dynamická a stále se rozvíjející teorie. Aby bylo možné ji aplikovat, je důležité určit, pro koho jsou politické příležitosti otevřené a co se v daném případě otevřeností myslí. Také je potřeba jasně definovat co se rozumí úspěchem hnutí.¹⁴¹ V našem případě je jasné, že systém musí být otevřen identitárním myšlenkám, ale kterým z nich? Nemůže být otevřen všem, zvláště ne těm, které jej kritizují jako celek, ale může být otevřen určitým částem jejich ideologie. Jsou to požadavky, které jsou slučitelné s demokratickými principy, například požadavek k omezení imigrace či požadavek přímé demokracie a referend. Ale již nikoliv požadavek k navrácení identity a návrat ke komunitě se společně sdílenou historií, to je v rozporu s egalitářskou a univerzalistickou podstatou demokratického systému. Při další

---

¹³⁹ Viz FAYE, G. Why we fight. S. 30

¹⁴⁰ *The term that seems more appropriate in describing the role of the New Right is as a „cultural school of thought“, particularly if one considers that the New Right’s relatively small following precludes all comparison to European political parties and movements.* (SUNIC, T. Against democracy and equality. S. 53)

¹⁴¹ Viz MAZÁK, J. Teorie sociálních hnutí. S. 15

empirické analýze tohoto tématu doporučuji držet se nejjasněji formulovaných požadavků hnutí, které korespondují s aktuálními společenskými problémy a nebrat v úvahu abstraktní témata, pro které hnutí nemá vyvinutou žádnou strategii a pro jejichž implementaci není precedens. Systém je těmto identitárním požadavkům otevřený ve chvíli, kdy jsou tato témata veřejně diskutována a identitární názor na ně není ostrakizován. Mnohem složitější otázka je, co se myslí úspěchem hnutí. Vždy záleží na tom, jak radikální jsou požadavky hnutí a jak je schopno smlouvat. Principy identitární ideologie jsou velmi radikální a nelze o nich smlouvat, ale když vezmeme identitáře jako hnutí, za úspěch se dá považovat přijetí jejich témat veřejným diskursem. To je jejich metapolitickým cílem, aby se ve společnosti o identitárních tématech hovořilo. Za úspěch bychom mohli považovat například uspořádání referenda o záležitostech EU. Velký pozor si identitární hnutí musí dát na to, aby nebyly systémem spolknuty a aby se jejich dobou a kontextem určené požadavky nestaly jejich řídicím principem.

Aby šlo uplatnit teorii politických příležitostí, musí se hnutí nacházet uvnitř demokratického kontextu. To je logické už z toho důvodu, že jediné uvnitř demokracie jsou hnutí legitimním nástrojem politické změny. Z toho vyplývá, že pro mobilizování identitárního hnutí je nutné, aby se stalo legitimní součástí systému. Ale hnutí samo si tuto skutečnost nemusí uvědomovat.¹⁴² Pro identitární ideologii je typické, že je vůči systému velmi pesimistická a sama hodnotí politické příležitosti jako uzavřené¹⁴³, i když nutně být nemusí. To je problém hnutí, které se sami rádi označují jako okrajové, neboť role outsidera může přilákat určitou podporu. V jistém momentu je ale třeba politickou situaci zhodnotit objektivně a objevit, jestli se náhodou politické příležitosti neotevírají. V neposlední řadě je dobré definovat, co se politickou příležitostí myslí.¹⁴⁴ Vzhledem k metapolitické strategii identitárních hnutí je pro ně politickou příležitostí měnící se rámování pro ně důležitých témat. V novějších manifestech se například Friberg důkladněji zabývá otázkou migrace,¹⁴⁵ neboť cítí, že tato otázka dobře rezonuje ve veřejné debatě. Analýza rámování se zdá být lepším

---

¹⁴² *The central insight here is that most citizens are not political experts capable of discriminating between an open or closed POS.* (VRÁBLÍKOVÁ, K. How context matters. S. 209)

¹⁴³ Viz například WILLINGER, M. Generation Identity. S. 23

¹⁴⁴ *Právě nejednotnost toho, co různí autoři chápou pod pojmem politické příležitosti, představuje asi největší výzvu celého konceptu.* (MAZÁK, J. Teorie sociálních hnutí. S. 14)

¹⁴⁵ Viz FRIBERG, D. The Real right returns. S. 33

nástrojem pro analýzu identitárních hnutí, poněvadž zdůrazňuje diskursivní povahu kontextu.

Z aplikace teorie politických příležitostí na případ identitárních hnutí nám vyšla důležitá poznámka pro každý další výzkum systémově ambivalentního hnutí. Pokud takové hnutí chceme analyzovat vzhledem k politickému kontextu, musíme oddělit jeho teoretickou stránku a tím odstranit z diskuse definici hnutí jako debatního kruhu, a jeho praktickou stránku. Tato praktická stránka znamená definici hnutí na základě jeho věcných, srozumitelně formulovaných a dosažitelných cílů a na tomto základě lze sledovat jeho možnosti mobilizace. S teoretickou stránkou hnutí lze pracovat v rámci další kontextuální teorie a to analýzy rámování.

4.1.3 Analýza rámování

Analýza rámování se zabývá diskursivní analýzou ideologie a programu hnutí. Jako důležitý prvek pro mobilizaci členů hnutí a potenciální úspěch hnutí považuje schopnost hnutí „rámovat“ svá témata tak, aby dobře rezonovala s veřejným diskursem.¹⁴⁶ Pozornost se obrací od samotného obsahu ideologie hnutí a je věnována tomu, jak jsou jednotlivá témata podávána. Na rozdíl od teorie politických příležitostí, která by mohla být považována za statickou je teorie rámování ve své podstatě dynamická, neboť se zabývá změnami v interpretaci programu hnutí pro co nejefektivnější rezonanci. Bylo by ale chybou oddělovat od sebe tyto kontextuální teorie, neboť společně nám poskytují ucelenější interpretační rámec.¹⁴⁷ Rámování ukazuje, na čem záleží, aby se systém hnutím otevřel a teorie politických příležitostí v návaznosti na analýzu rámování může domýšlet důsledky změn pro samotné hnutí i systém.

Analýza rámování je zvláště důležitá pro identitární hnutí. Jejich strategií je metapolitický boj a rámování lze velice dobře propojit s námi známými myšlenkami kulturní hegemonie a metapolitiky. Ve slovníku analýzy rámování se

---

¹⁴⁶ Viz MAZÁK, J. Teorie sociálních hnutí. S. 17

¹⁴⁷ Viz MAZÁK, J. Teorie sociálních hnutí. S. 14

vyskytuje pojem „masterframe“.¹⁴⁸ Ten vyjadřuje vyšší rámec, do kterého jsou rámovány podružné požadavky a body programů. Masterframe je tím, co jsem dosavad nazýval ideologií. Stejně jako má hnutí vlastní masterframe, skrze který interpretuje realitu, to samé platí pro systém. Prostor, ve kterém se odehrává souboj mezi těmito masterframy se nazývá metapolitika. Identitární hnutí jsou si vědoma, že jejich masterframe nerezonuje s masterframem systému a jejich konečným cílem je nahradit systémový masterframe vlastním. O to se pokoušejí v rámci vlastní školy myšlení. Jakmile se ale manifestovali jako hnutí, aby z praktických důvodů dosáhli zaprvé dílčích změn a zadruhé mohli ovlivnit masterframe systému, byli nuceni ho přijmout. Osudem každého hnutí je přijetí masterframu systému, neboť v něm rozumí a interpretuje svět veřejnost, viz kulturní hegemonie. Dílčí témata a požadavky hnutí musí rezonovat s masterframem systému. Systém není statický, ale dynamický a v kapitole o flexibilitě jsme došli k tomu, že liberálně-demokratický systém je velmi flexibilní. To se nejlépe odráží v problematice rámování. Rigidní a zatvrdlý systém se pozná podle toho, že není schopen ohnout svůj masterframe a že jeho masterframe je chráněn v každé své části. Přitom postačuje, aby bylo zachováno tzv. jádro masterframu. Čím je toto jádro definované obecněji a flexibilněji, tím je flexibilnější celý systém a má potenciál zabudovat do svého masterframu co největší počet požadavků a tím se udržet netknutým. Systém si musí být vědom jádra masterframu a být co nejbenevolentnější v jeho akcencích, v jeho jednotlivých framech, které je možné měnit i nahrazovat bez toho, aby bylo zpochybněno jádro. Identitární hnutí mají výhodu v tom, že jsou si skutečnosti existence masterframu vědomi, ale pouhé uvědomění tohoto faktu nestačí, důležitá je strategie, jak s masterframem bojovat. A vítěznou strategií nikdy není boj na půdě soupeře.

K problému masterframu se ještě vrátím. Analýza rámování má dva základní úkoly, podívat se, jak je hnutí rámováno systémem a jak se hnutí rámuje samo o sobě. Vzhledem k dynamičnosti rámování není lehké určit jak systém rámuje hnutí, pro důkladnější analýzu by byla vhodná empirická studie, pro potřeby této práce se spíše podíváme, jak hnutí vnímá, že je systémem rámováno a jak může systém potenciálně hnutí rámovat ve svůj prospěch. Autoři

---

¹⁴⁸ Viz MAZÁK, J. Teorie sociálních hnutí. S. 19

identitárních hnutí jsou proti-systémově naladěni a neočekávají, že by je systém mohl správně zarámovat, neboť k tomu podle nich nemá dostatečné ideologické podloží. V politické sféře moderní demokracie je stále populární dělení ideologií na pravici a levice. Ale i zde můžeme pozorovat výraznou dynamiku a posun, kdy tyto zprvu rigidní kategorie obrušují vlastní hrany a pomalu začínají splývat, takže je stále častější prohlašovat vlastní názor za transcendující toto pravolevé rozdělení. V 70. letech, kdy vyšel první manifest identitárního hnutí proběhla velká změna politického rámování. Se vznikem hnutí Nové levice a Nové pravice se systém musel s těmito kategoriemi vypořádat a zařadit si je.¹⁴⁹ Poněvadž Nová levice měla mnohem větší dopad na politickou (ale i sociální a kulturní) sféru, do určité míry převzala roli staré levice a systém ji dovedl zarámovat, přestože jsou na levice dodnes spory o její pravé podstatě. Ale nepřítelem Nové levice byla pravice, pravice reprezentovaná buržoazním maloměšťáctvím v kulturní rovině a ekonomickým liberalismem, potažmo kapitalismem v rovině ekonomické.¹⁵⁰ Ta samá pravice, která byla úhlavním nepřítelem Nové pravice. Zde se pojmy a rámce značně komplikují, proto musíme postupovat důsledně v časové návaznosti. V 70. letech systém zařazuje Novou levice do svého politického spektra. Přestože se starou levice nemá společné řešení problémů, stále s ní sdílí kapitalistického nepřítele a tak je systémem rámována jako protiklad pravice a stává se z ní součást širší levice. Nové pravici se ale od systému takové pozornosti nedostává. Vlastně by mohla být zařazena také do levice¹⁵¹, neboť s ní sdílí stejného nepřítele, ale určité prvky ideologie Nové pravice jsou tak neslučitelné s myšlenkami Nové levice i systému, že je marginalizovaná a několikrát označena jako fašistická.¹⁵² Samotné hnutí ještě není přesvědčeno o důležitosti rámování a tak se k otázce vlastního zařazení vyjadřuje tak, že je jí jedno, jak budou zařazeni a že v každém kontextu mohou být vnímáni jinak, jednou jako pravice, jindy klidně jako levice.¹⁵³ Vyjadřují tím nechuť účastnit se rámovací hry systému, pro

---

¹⁴⁹ Viz SUNIC, T. *Against democracy and equality*. S. 50-52

¹⁵⁰ Viz SCRUTON, R. *Thinkers of the New Left*. S. 1-10

¹⁵¹ Viz SUNIC, T. *Against democracy and equality*. S. 52

¹⁵² *Soon after its appearance in the media in France, numerous attempts were made to marginalise its importance, or at the very least to discredit it as another fascist aberration.* (SUNIC, T. *Against democracy and equality*. S. 60)

¹⁵³ *Personally, I am totally indifferent to the issue of being or not being on the Right. At the moment, the ideas that the New Right espouses are on the Right, but they are not necessarily of the Right. I can easily imagine situations where these ideas could be on the Left. The extent to which these ideas can change will solely depend on how the political landscape will have evolved.*

tuto chvíli. Tento tah ale nepřináší ovoce, když nejste systémem rámování jako byste nebyli. Uplyne několik desetiletí, kde identitární fungují jako myšlenkový proud v ústraní, jakoby vyčkávali, kdy se některá z jejich myšlenek uchytí ve veřejném diskursu.

Z části se tak stává v jednadvacátém století a identitáři se několika manifesty snaží o to, co se povedlo Nové levici v letech šedesátých. Nemají ale zdaleka takovou podporu, naléhavost a téměř jim chybí schopnost mobilizace. Systémový masterframe je pro ně stále neproniknutelným, neboť neslevují ze svých principů. Kde se ale stávají flexibilnějším, jsou konkrétní body politického programu. Zvláště jejich apel na důležitost národa a komunity rezonuje ve společnosti, která se potýká s úskalími globalizace více než dříve. Identitáři se tak pokoušejí formovat politické hnutí, které pro dlouhodobý úspěch přijme některé prvky systémového masterframe, aby mohlo proniknout do veřejné debaty. Důkazem toho, že je identitární hnutí ochotno vstoupit do systému je například jejich podpora některé z politických stran.¹⁵⁴ Těžko jde být více uvnitř systému, než začít hrát jeho hru na politické strany. To nám nejen ukazuje, jak se identitární hnutí snaží dostat dovnitř systému a jakým způsobem se rámuje, ale velmi to usnadňuje práci systému pro jejich zařazení. Jestliže systém nebyl úspěšný při zařazení Nové pravice, nevyvolalo to problém, neboť Nová pravice se nikdy nemobilizovala a systém nikterak neohrozila, nyní jsou identitární hnutí pro systém potenciální hrozbou a přichází další pokus toto hnutí zarámovat. Zprvu systém přichází se stejnou taktikou, marginalizovat hnutí jako fašistické.¹⁵⁵ Identitáři jsou si již více vědomi síly rámování a taková označení odmítají. Ve svých manifestech se velmi nápadně distancují od témat, která jsou na černé listině systému. Nejvýrazněji je to vidět u otevřené kritiky rasismu a důrazu na etnickou diverzitu. Zároveň si hnutí začíná v západoevropských zemích vybírat své politické favority. Těmi se stávají strany systémem vnímané jako pravicové, strany, jejichž program rezonuje s tématy identitářů. Nejvýraznějšími tématy pro identitáře se stává imigrace, nacionalismus a přímá demokracie. O následné dynamice rámování lze pouze spekulovat. Ale některé náznaky jsou jasné. Systém

---

(VIAL, P. Nouvelle Droite ou nouvelle culture In SUNIC, T. Against democracy and equality. S. 52)

¹⁵⁴ Viz FRIBERG, D. The Real right returns. S. 12-14

¹⁵⁵ Viz FRIBERG, D. The Real right returns. S. 37-41

nyní dokáže identitární hnutí zařadit mezi hnutí nacionalistické a protiglobalistické. Dokáže s nimi pracovat a dá se i předpokládat, že postupem času se mohou stát regulérní součástí systému, máme všechny důvody se domnívat, že systém je na tento úkol dostatečně flexibilní. To by v důsledku pro identitární hnutí znamenalo opuštění metapolitického bojiště a vlastních ideologických principů. Mohou se identitární hnutí této budoucnosti bránit, nebo jsou odsouzeny být dalším hnutím pohlceným systémem? Vše je ukryté v nekonzistenci samotného hnutí. Již bylo několikrát řečeno, že hnutí nemá vybudovanou konkrétní strategii a viditelně na to doplácí. Pokud zvolí strategii, která obsahuje boj uvnitř systému, mohou vybojovat několik menších vítězství za cenu toho, že se nenávratně vzdají cílů vyšších. Zkusme probrat, jak by hnutí mohlo vést metapolitický boj masterframů a zda k tomu má předpoklady.

Podle identitárních hnutí je v metapolitickém boji možné zvítězit. Precedens hledají v úspěchu Nové levice.¹⁵⁶ Té se podle nich podařilo obsadit všechny důležité společenské, kulturní a politické posty a prosadit vlastní masterframe. Systém po 60. letech minulého století identitární hnutí identifikují jako levicově-liberální.¹⁵⁷ Jistě se o této interpretaci reality dá pochybovat. Nás zajímá, co si z toho identitární hnutí odnášejí a jak chtějí oni vést metapolitický boj.

Už jsem se zabýval tím, jak identitární hnutí vedou politický boj a k jakým to vede výsledkům. Jak lze vést boj metapolitický? V zásadě identitární hnutí chápou úspěch levice tak, že se jí podařilo obsadit důležité kulturní pozice, skrze které veřejnosti naordinovala vlastní masterframe a díky jeho přijetí se pak snadno dostala k vedoucím úlohám v dalších sférách společnosti. To by znamenalo, že metapolitický boj nelze vést skrze politiku, ale skrze kulturu a to si myslí i identitáři. Otázkou zůstává, jak dosáhnout vedoucích pozic v kultuře? Těmito pozicemi je především myšlen vzdělávací a mediální systém.¹⁵⁸ Ale ani pro boj o vedoucí pozice v těchto systémech identitáři nemají uspokojivou strategii. Ta se

---

¹⁵⁶ Viz FRIBERG, D. The Real right returns. S. 3

¹⁵⁷ Ibid

¹⁵⁸ Viz FRIBERG, D. The Real right returns. S. 115

omezuje na výzvy k jednání, na literární a osvětovou činnost.¹⁵⁹ Aby něco takového bylo úspěšné, je nutná organizace a sled kroků, jak těchto cílů dosáhnout. Osamocená individua, která se navíc mohou nacházet v hodně rozdílných kontextech, protože identitární hnutí se snaží oslovit všechny Evropany, musí být z těchto výzev zmatená. Chybí širší platforma pro seskupení. Ale i kdyby takovéto organizace bylo dosaženo, může se identitářům podařit to samé co se údajně povedlo Nové levici? Jen pokud by systémy, kterých se chtějí zmocnit, měly jiná pravidla než systém politický. Což je absurdní, když jsou všechny pouze podsystemy, které sdílí společný masterframe. Proto ať se bude hnutí snažit prosadit ve vzdělání, kultuře, médiích nebo ekonomice, bude pro ně platit stejný osud pokoření se masterframu, jaký jsem popsal výše u snah politických.

Analýza rámování přispěla mnoha podružnými koncepty. Některé z nich lze použít k popsání dynamického vývoje rámování identitárního hnutí. V poslední desetiletí se identitární hnutí snaží o frame bridging.¹⁶⁰ Je to metoda, kdy překonávají původně velmi úzký rámec vlastního diskursu ve snaze spojit své rámování s jiným hnutím či skupinou. Původně byli identitáři velmi uzavřená skupina přístupná pouze úzkému okruhu intelektuálů, ale po aktivnějším vstupu do politické sféry hnutí muselo opustit úzké rámování. Frame bridging způsobil spojení identitárních hnutí v některých zemích s politickou stranou. Do budoucna je to jedna z možností jak se může identitární hnutí stát mainstreamovějším. Poněvadž je identitární hnutí nadnárodní, mělo by uplatňovat koncept strategic fittingu.¹⁶¹ To znamená přizpůsobit své požadavky lépe kulturnímu prostředí, ve kterém se snaží o změnu. Na jednu stranu je Evropská část hnutí poměrně jednotná ve svém rámování a snaží se poukazovat především na celoevropské problémy. Na druhou stranu se začíná formovat i jako hnutí nacionalistické a poměrně zajímavým způsobem tyto rámce přemostňuje. Nacionalismus neprezentuje jako šovinistický, ale dává ho do protikladu k universalismu šovinistického typu.¹⁶² Na základě společného nepřítele, pak mohou spolupracovat hnutí z různých národních kontextů. Za zmínku stojí i ruské

---

¹⁵⁹ Viz například *Metapolitické slovníky*, srovnej také s WEAVER, R. *Ideas have consequences*. S. 148-170

¹⁶⁰ Viz MAZÁK, J. *Teorie sociálních hnutí*. S. 18-19

¹⁶¹ *Ibid*

¹⁶² Viz WILLINGER, M. *Generation Identity*. S. 39-41

identitární hnutí, kde je opět zdůrazněn nepřítel v podobě universalismu, ale konkrétně už se neprojevuje jen jako Spojené státy, ale i jako západní Evropa.¹⁶³

Přínosy kontextuální analýzy jsou pro identitární hnutí nedocenitelné. Zároveň snad identitární hnutí přináší nové poznatky i pro kontextuální teorie. Osvědčuje se propojení teorie politických příležitostí s analýzou rámování¹⁶⁴, díky kterému je možné používat dynamický pohled na problematiku. Teorie politických příležitostí může trpět problémem statickosti¹⁶⁵, rámování zase může chybět systémový kontext. Analýze rámování může v našem případě velmi prospět to, že předmětem studia je hnutí přesahující národní hranice. Zároveň se jedná o hnutí, které má několik desetiletí trvající působení a umožňuje tak pozorovat některé změny v čase.¹⁶⁶ Příslíb vidím v propojení diskursivního rámování s konceptem metapolitiky, potažmo definice metapolitického boje skrze pojmy analýzy rámování.

4.2 Vnitřní strategie

Kontextuální analýza sama o sobě pro celostní uchopení hnutí nestačí. Právem je jí vytýkáno, že se soustředí na strukturu, kontext a opomíjí samotné jednání.¹⁶⁷ Pro analýzu rámování zase platí, že se zabývá vnějším obalem myšlenek, ale nikoliv myšlenkami samotnými. V této kapitole se budu zabývat konzistencí myšlenek identitárních hnutí, jejich srozumitelností, aplikovatelností a souladu zvolených prostředků a cílů.

---

¹⁶³ Viz DUGIN, A. The fourth political theory. S. 154-155

¹⁶⁴ Viz MAZÁK, J. Teorie sociálních hnutí. S. 14

¹⁶⁵ Ibid

¹⁶⁶ *First, analysts must explicitly disaggregate and specify the outcomes political opportunities are meant to explain, identifying and comparing potentially discrepant outcomes among different outcomes and different sorts of movements. Second, we will benefit from explicit comparisons across different contexts, paying particular attention to the coalitions of actors engaged in social protest. Finally, we need to adopt a process-oriented approach to political opportunities that explicitly examines how they work and how the responses that social movements provoke or inspire alter the grounds on which they can mobilize.* (MEYER, D, S. Protest and political opportunities. S.)

¹⁶⁷ *Hlavní bod jejich kritiky lze tedy shrnout tak, že se koncept politických příležitostí příliš zaměřuje na strukturu a systematicky opomíjí strategické jednání (agency), procesy a kulturní hlediska.* (MAZÁK, J. Teorie sociálních hnutí. S. 14)

V minulé části jsme měli možnost vidět, že některé části identitární ideologie rezonují mnohem lépe s masterframem systému než jiné. Hlavním důvodem je, že identitární hnutí prezentuje myšlenky dvojího druhu. Jedny, které se zabírají teoretickými záležitostmi a druhé, které jsou prakticky poměrně snadno aplikovatelné. Na tom jistě není nic překvapivého, z teoretického zázemí vyvěrá politická praxe. Problém je, že tato posloupnost je u identitárních hnutí zakalena přechodem mezi masterframy. Pokud je masterframe hnutí stejný jako masterframe systému, přechod mezi teorií a praxí je hladký, nebo dokonce ani teorie není nutná. U mnoha hnutí vidíme pouze pár velmi konkrétních požadavků bez jakéhokoliv ospravedlnění, poněvadž závažnost a důvod problému má možnost každý pochopit z masterframu systému. Identitární hnutí sami definují svůj masterframe jako proti-systémový a když přechází v praktické záležitosti, objevuje se v jejich ideologii několik nekonzistencí.

Hlavní cílem identitárních hnutí je obnovení historické komunity, která poskytuje lidem identitu. To je dost vágní definice, vzhledem k tomu, že je to hlavním cílem. Problém komunity a identity se dotýká nejniternější části lidského ducha a můžeme spekulovat, jakými způsoby lze dosáhnout jeho uspokojení. Důležité ale je, že identitární hnutí na tuto otázku konkrétní odpověď nemá. Vidí viníky a problémy, ale nemají řešení. Tento nedostatek zakrývají tím, že prezentují druhou kategorii myšlenek. Takové, které jsou praktické a uskutečnitelné, jasně formulované, konkrétně můžeme jmenovat téma etnicity nebo demokracie. Jistě, etnicky či národně jednotnou přímou demokracii nastavit lze, ale otázkou je, zda to bude mít přímý dopad na hledání identity. Jen semknout k sobě již vykořeněné lidi, na základě arbitrárních atributů nezajistí pocit sounáležitosti, který je základem komunity. Identitáři si toto uvědomují, ale jsou zapleteni v pasti ambivalence.

Tento pojem jsem již použil a je na čase ho podrobně vysvětlit. Základem jsou dvě tváře hnutí. Jedna tvář není hnutím, ale myšlenkovým proudem, který se snaží distancovat od systému, jehož vidí jako původce všech společenských problémů. Druhá tvář hnutí chce být aktivní a to znamená stát se součástí systému a účast v legitimním politickém boji. Druhá tvář se vynořuje ve chvíli, kdy si první tvář uvědomuje, že ze své pasivní pozice nemůže nic změnit. Jejím cílem

ale je systém změnit. Receptem k řešení problémů je podle ní změna celého systému. K tomu může dojít jen skrze vítězství na metapolitickém bojišti. To znamená prosadit vlastní diskurs jako masterframe. Jak toho dosáhnout? Účastí ve veřejné debatě. Jak se jí účastnit a mít šanci něco ovlivnit? Vstoupit do legitimního politického boje. To znamená převést teoretické problémy na problémy praktické a aplikovatelné. A to je moment, který je nemožný bez změny masterframu a změna masterframu není možná při zachování konzistence. Spirála ambivalence je neúprosná a dokazuje, že pokud hnutí samo sebe definuje jako proti-systémové, nemůže se konzistentně účastnit politického boje, v důsledku toho ani boje metapolitického a tedy nemůže nic změnit. Aby identitární hnutí bylo schopné politického boje, musí změnit svůj masterframe a v minulé kapitole jsme viděli, že tak již činí a že se snaží rámovat své problémy tak, aby rezonovaly s náladou veřejnosti a s jinými legitimními politickými hnutími a stranami.

Změna masterframu znamená změnu cílů, ty musí být změněny z teoretických, o jejichž dosažitelnosti je možné pouze spekulovat, na praktické cíle. Jinak vzniká nesoulad mezi prostředky a cíli, hnutí nemůže mít protisystémové cíle a snažit se jich docílit systémovými prostředky. V celé práci byla zpochybňována existence protisystémových prostředků, rozhodně něco takového nepatří do strategického repertoáru identitárních hnutí. Hnutí velmi jasně říká, že je ochotné používat pouze legitimní prostředky a zřiká se extrémních metod typu rozmetání systému Franca Fredy.

4.3 Hnutí a jedinec

Jako drobný doplněk analýzy vnější a vnitřní stránky hnutí si dovoluji zabrousit na rovinu individuální. Bude se jednat o rovinu, o které lze pojednat pouze teoreticky, a mohou se objevit spekulace. Někdy je ale třeba zamyslet se mimo vyryté koleje, zvláště když to nabízí jedna z inspirací hnutí, baron Evola. Dosud jsem se nezmínil o tom, že baron Evola také sepsal revolučně-konzervativní manifest s názvem Směrnice.¹⁶⁸ To proto, že je tento manifest natolik odlišný svým uvažováním o možnostech úspěchu hnutí. Není pro něj místo v klasických teoriích sociálních hnutí a nepomáhá s vysvětlením možného

---

¹⁶⁸ EVOLA, J. Směrnice

úspěchu hnutí na základě kontextu ani obsahu sdělení. Zabývá se odlišným faktorem úspěchu hnutí a to individuální kvalitou členů hnutí. Teorie sociálních hnutí jsou často založené na racionálním aktérovi, který zvažuje vstup a oddanost hnutí na základě toho, co mu hnutí přinese a co mu musí obětovat.¹⁶⁹ To není nutně jen ekonomický zisk a ztráta, tato teorie dokáže vysvětlit i oddanost hnutí na základě toho, že aktérovi přináší naplnění smyslu a pocitu, že se účastní dobré věci. Ale Evola se snaží jít dále a hledá aktéra, který není racionální (ale ani iracionální) a jehož kvality by měly pro hnutí blahodárný účinek. Hnutí striktně neodděluje od jeho členů, hledá splynutí¹⁷⁰, díky kterému není členovi poskytnuta časově omezená odměna, ale hnutí je mu prostředkem k vlastní seberealizaci a nezajímá ho samotné splnění cílů hnutí ani jak je jich dosaženo.¹⁷¹ Dělá to proto, že to jediné považuje za správné jednání. Pokud by se hnutí podařilo vyvolat v jedinci tento pocit, o žádnou mobilizaci by se strachovat nemuselo. Jedná se o možný pohled na problematiku hnutí, skrze individuální kvality jejich členů a požadavků hnutí na vlastní členy. Možná v cestě skrze transformaci jedince může hnutí dojít největšího úspěchu anebo je apel na jedince alternativou vůči standardnímu politickému boji se systémem.

4.4 Vyhodnocení

Po menší odbočce nás čeká závěrečné vyhodnocení analýzy hnutí a další doporučení v jejím pokračování. Pro případ identitárních hnutí a ve výsledku jakýchkoliv hnutí, které se pohybují v konceptu systémové ambivalence, se ukázalo jako vhodné oddělit dvě nesouladné části jejich ideologie a pro praktickou analýzu se zabývat tou stránkou hnutí, která sama sebe, ať otevřeně či nepřímou, definuje jako legitimní politické hnutí. S pomocí této konceptualizace lze na hnutí aplikovat kontextuální teorie a analýzu jejich vnitřního obsahu. Tato další doporučení, která mohou vést k rozvoji studia¹⁷² nejen identitárních hnutí uvádím v několika bodech. V dalším teoretickém i empirickém výzkumu je třeba:

---

¹⁶⁹ Viz například Teorie mobilizace zdrojů

¹⁷⁰ Viz EVOLA, J. Směrnice. S. 31

¹⁷¹ Viz EVOLA, J. Směrnice. S. 18-19

¹⁷² *He provided four suggestions that promised to move us toward a more fruitful analysis of framing in social movements: (1) give greater attention to the context in which framing occurs (such as the multiorganizational field), (2) study movements that transcend nation-state borders,*

1. Teorii politických příležitostí a analýzu rámování provádět dohromady v rámci kontextuální analýzy
2. Definovat hnutí na základě jeho projevů a na základě jeho prakticky formulovaných bodů
3. Dále se nezabývat zbožným přáním hnutí po nesystémovosti a brát ho jako legitimní součást politického boje
4. Zaměřit se na rozdíly mezi hnutími v rámci národních států
5. Pokračovat ve zkoumání dynamiky rámování hnutí samotného i jeho rámování systémem
6. Zavést do analýzy rámování pojem metapolitiky
7. Sledovat propojování identitárních hnutí s jinými skupinami a změny programu s tím spojené

Díky poznatkům získaným v této práci mi přijde vhodné formulovat některá doporučení pro identitární hnutí. Naprostým základem by pro ně mělo být jednoznačné určení smyslu vlastní existence a konzistentní budování strategie. To vyústí ve vyřešení problému systémové ambivalence. Pro identitární hnutí vidím dvě možné cesty. Buď zůstanou věrni svým ideovým principům a svým intelektuálním kořenům, v takovém případě zůstanou myšlenkovým proudem, kterým začínali a nebudou mít ambice stát se legitimním politickým hnutím. Dále se budou snažit vymyslet metapolitickou strategii, která neobsahuje legitimní společenský boj a cestu odporu budou muset najít za hranicemi klasických prostředků politických a sociálních hnutí. Druhou možností pro identitární hnutí je zvolení aktivní cesty odporu. Prosazení konkrétních a splnitelných požadavků se pro ně stane hlavním cílem a definují se jako legitimní politické hnutí. Skrze politickou soutěž budou prosazovat vlastní program, naváží spolupráci s etablovanými hnutími a stranami a v pozadí se budou snažit o vlastní metapolitické vítězství. Podle vývoje manifestů hnutí, je možné předpokládat spíše druhou cestu, ale jedná se jen o spekulaci. Jisté je, že sociologická analýza se hnutím může nadále zabývat, pouze pokud se hnutí druhou cestou vydá. V takovém případě jsou pro jeho analýzu relevantní výše zmíněné body a samotnému hnutí doporučím:

---

(3) *examine framing dynamics over time, so that changing social and political contexts can be taken into account, and (4) "study more carefully negotiation and conflict processes endemic to the development of collective action frames"* (Benford 1997: 417). In SNOW. The emergence, development and future of the framing. S. 36

1. Ujasnit si vlastní pozici vůči systému
2. Definovat se jako legitimní politické hnutí
3. Vytvořit seznam splnitelných požadavků
4. Zaměřit se na konkrétní strategické body
5. Pokračovat v mezinárodní kooperaci

5 Závěr

Cílem diplomové práce byla explorativní analýza fenoménu identitárních hnutí, za účelem vysvětlení jejich politických snah a ambicí a jejich možnosti úspěchu. Práce slouží jako vhled do nové problematiky a je zamýšlena jako podklad pro další zpracování tématu, zejména empirické. Poněvadž dosud nebyl koncept identitárních hnutí uspokojivě definován, práce je rozdělena do dvou částí. V první části se mluví o identitárních hnutích jako souboru autorů, manifestů a myšlenek. Tyto myšlenky jsou utříděny do několika kategorií, zkoumá se jejich interpretace reality, jejich požadavky a strategie politického boje. Do této části jsem zařadil i zmínku autorů, na které se identitáři odkazují a v průběhu zkoumání byli tito autoři několikrát využiti ke konfrontaci s jiným směřováním identitárních myšlenek. Na základě podrobné analýzy identitární ideologie je první část práce zakončena jednotící definicí identitárního hnutí, o kterém je v další části možné mluvit v jednotném čísle. Druhá část práce se zabývá aplikováním a aplikovatelností několika teorií sociálních hnutí na případ hnutí identitárního. Využity jsou dvě kontextuální teorie, teorie politických příležitostí a analýza rámování. Ty odhalují zásadní paradox ve fungování hnutí, který je nazván systémovou ambivalencí. S ní nadále pracuje zkoumání vnitřního obsahu identitární ideologie a je provedena snaha nevnímat hnutí jednodimenzionálně, ani oddělovat jeho vnější a vnitřní stránku, ale provést celostní analýzu jevu. Tato analýza přináší poznatky pro další zpracování jevu identitárních hnutí a doporučení pro identitární hnutí samotné. Bez konceptualizace fenoménu, uvědomění si a vyřešení jeho vnitřní rozpornosti by nebylo možné vést žádné další zkoumání.

V práci jsem zpočátku narážel na problém, který se v průběhu zkoumání vyjasnil jako nekonzistence hnutí. Vzhledem k tomu, že identitární autoři píší manifesty, volají po politických změnách a mobilizaci příznivců, domníval jsem se a jako premisu jsem postavil, že se zabývám politickým/sociálním hnutím. Postupem práce jsem byl toto přesvědčení nucen opustit a teprve po jasném uvědomění potřeby identitáře jako hnutí definovat, jsem mohl pokračovat v analýze a snad pomoci i budoucím badatelům. Druhou obtíž činil nedostatek reálných materiálů pro analýzu kontextu, s čímž jsem se vypořádal sociologickou

imaginací a logickou dedukcí, které by měly přinést podklad pro další možný empirický výzkum.

Prací se linula témata dualit, dualita esence a akcidence, dualita systémovosti a proti-systémovosti nebo dualita teorie a praxe. Ať už pro výzkumníka nebo hnutí bylo vždy nezbytné se s dualitou vypořádat, nezůstávat někde uprostřed, ale buď si vybrat stranu, nebo dualitu nějakým způsobem transcendovat. Tato poznámka je i životní radou, poněvadž zdůrazňuje význam konzistence. Být konzistentní znamená důsledně odvozovat závěry z vlastních premis, ať už jsou jakékoliv. Výběr premis je záležitostí metafyzickou a duchovní, ale jejich důsledné žití, ať se manifestují jakkoliv je záležitostí racionality. Být konzistentní znamená v důsledku být extrémní a nezůstávat z intelektuální lenosti na půl cesty. Nekonzistence dlouhodobě vede k paradoxním situacím, to se v této práci několikrát potvrdilo nejen identitárním hnutím, ale i mě samotnému a doufám, že jsem dokázal tyto paradoxy překonat a ulehčit tak práci těm, kteří se potenciálně mohou tímto tématem dále zabývat.

Zbývá ukázat, co práce přinesla a zda je hodna dalšího pokračování. Ze všeho nejdůležitější považuji úspěšnou definici identitárního hnutí, na jejímž základě lze vést další analýzu. K definici patří odhalení dvou stran identitárních hnutí, kdy pouze jednu z nich je vhodné použít jako koncept pro empirický sociologický výzkum. Ta samá stránka může dosáhnout politického úspěchu a v práci jsem se zabýval několika faktory, které úspěšnost a mobilizaci hnutí nejvíce ovlivňují. Jako teoretický přínos práce vnímám využití konceptu metapolitiky a skloubení tohoto konceptu s jazykem analýzy rámování. Dále nový pojem systémové ambivalence, jeho definici a přínos pro analýzu jakéhokoliv proti-systémového hnutí. Pro sociologii ideologií může být zajímavé rozdělení esence a akcidence ideologie, nejvíce na případě jádra a okraje systémové ideologie. Za závažný pro kontextuální analýzu považuji koncept flexibility systému a dynamický přístup k analýze.

Z teoretických možností práce jsem se snažil vytěžit maximum, cílem bylo se na předmět práce podívat z více úhlů pohledu a uchopit ho celistvě. Teoretické zkoumání nedokáže vysvětlit vše. V případě identitárních hnutí zbývá prostor pro

další empirické zkoumání, které se ze svého principu může zabývat jen jednou stránkou. Ale tato práce mu bude sloužit jako kotva a stavební kámen pro rozšíření partikulárních znalostí o tomto fenoménu.

Seznam použité literatury

- ARON, Raymond. *Demokracie a totalitarismus*. Atlantis. Brno 2008.
- BENOIST, Alain de and CHAMPETIER, Charles. *Manifesto for a European renaissance*. Arktos media. London 2012.
- DUGIN, Alexander. *The fourth political theory*. Arktos media. London 2012.
- EVOLA, Julius. *Fascism Viewed from the Right*. Arktos media. London 2013.
- EVOLA, Julius. *Man among the ruins*. Inner Traditon International, Vermont. 2002.
- EVOLA, Julius. *Ride the Tiger*. Inner Traditon International, Vermont 2003.
- EVOLA, Julius. *Směrnice*. Drittura, Brno 2015.
- FAYE, Guillame. *Why we fight*. Arktos media. London 2011.
- FREDA, Franco, G. *Rozmetání systému*. METANOIA. Praha 2014.
- FRIBERG, Daniel. *The Real Right Returns*. Arktos media. London 2015.
- GRAMSCI, Antonio. *Prison notebooks*. ElecBook. London 1999.
- GUENON, René. *Krise moderního světa*. Hermann a synové. 2002.
- MAZÁK, J. (v tisku) *Teorie sociálních hnutí: přehledová studie*. AUC Philosophica et Historica. Praha: Karolinum.
- MEYER, D. S. 2004. Protest and Political Opportunities. *Annual Review of Sociology* 30(1): 125–145.
- NISBET, Robert. *Politický konzervatismus*. LEDA. Voznice 2011.
- NISBET, Robert. *Social philosophers*. Paladin, 1976.
- SCHMITT, Carl. *Pojem politična*. OIKOYMENH, Praha – Brno 2007.
- SCHMITT, Carl. *Politická theologie*. OIKOYMENH, Praha 2012.
- SCHMITT, Carl. *Teorie partyzána*. OIKOYMENH, Praha 2008.
- SCRUTON, Roger. *A Political philosphy*. Continuum. London 2006.
- SCRUTON, Roger. *How to be a conservative*. Bloomsbury publishing 2014.
- SCRUTON, Roger. *Thinkers of the New Left*. Longman. Essex 1985.
- SNOW, D. A., BENFORD, R. D., McCAMMON, H. J., HEWITT, L., & FITZGERALD, S. (2014). *The Emergence, Development, and Future of the*

Framing Perspective: 25+ Years Since "Frame Alignment." *Mobilization*, 19(1), 23–45.

SUNIC, Tomislav. *Against Democracy and Equality*. Arktos media. London 2013.

TÖNNIES, Ferdinand. *Community and Society*. Dover publications inc., New York

VRÁBLÍKOVÁ, Kateřina. *How context matters? Mobilization, Political Opportunity Structures and Nonelectoral Political Participation in Old and New Democracies*. *Comparative Political Studies* 2014 47: 203.

WEAVER, Richard, M. *Ideas have consequences*. The University of Chicago press. Chicago 1948.

WILLINGER, Markus. *Generation identity*. Arktos media. London 2013.